

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ & ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

**Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στη Λογιστική και
Χρηματοοικονομική**

**Master of Science (M.Sc)
in Accounting and Finance**

Μεταπτυχιακή Διατριβή

**«Οι επιπτώσεις της πανδημίας του Covid 19 στο χρηματοοικονομικό σύστημα
σε επίπεδο χωρών -Ελληνική Οικονομία και Ελληνικός τραπεζικός τομέας »**

Μπαρούση Παρασκευή

Επιβλέπων Καθηγητής: Μακρής Ηλίας

Διατριβή υποβληθείσα στο Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής του Πανεπιστημίου
Πελοποννήσου. Η παρούσα διατριβή αποτελεί μέρος των απαιτήσεων για την απόκτηση του
Μεταπτυχιακού Διπλώματος στη Λογιστική και Χρηματοοικονομική

Καλαμάτα, Μάιος 2023

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ & ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

**Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στη Λογιστική και
Χρηματοοικονομική**

**Master of Science (M.Sc)
in Accounting and Finance**

Τριμελής Εξεταστική Επιτροπή

Μακρής Ηλίας
Επιβλέπων Καθηγητής, Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής ,
Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου

Μπαμπαλός Βασίλειος
Επίκουρος Καθηγητής, Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής ,
Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου

Συρμαλόγλου Αδαμάντιος
Εργαστηριακό Διδακτικό Προσωπικό, Τμήμα Λογιστικής και
Χρηματοοικονομικής , Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου

Η Μπαρούση Παρασκευή

δηλώνω υπεύθυνα ότι:

- 1)** Είμαι ο κάτοχος των πνευματικών δικαιωμάτων της πρωτότυπης αυτής εργασίας και από όσο γνωρίζω η εργασία μου δε συκοφαντεί πρόσωπα, ούτε προσβάλλει τα πνευματικά δικαιώματα τρίτων.

- 2)** Αποδέχομαι ότι το Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής μπορεί, χωρίς να αλλάξει το περιεχόμενο της εργασίας μου, να τη διαθέσει σε ηλεκτρονική μορφή μέσα από τη ψηφιακή Βιβλιοθήκη του Ιδρύματος, να την αντιγράψει σε οποιοδήποτε μέσο ή/και σε οποιοδήποτε μορφότυπο καθώς και να κρατά περισσότερα από ένα αντίγραφα για λόγους συντήρησης και ασφάλειας.

« Στην οικογένειά μου για την πολύπλευρη στήριξη σε κάθε μου βήμα »

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα ήθελα να εκφράσω τις θερμές μου ευχαριστίες στον επιβλέποντα καθηγητή μου κ. Μακρή Ηλία για τη σημαντική καθοδήγηση που μου παρείχε καθ' όλη τη διάρκεια της διπλωματικής μου εργασίας.

Επίσης θα ήθελα να εκφράσω τις ευχαριστίες μου για την αξιολόγηση της έρευνας και στα υπόλοιπα μέλη της τριμελούς επιτροπής στον καθηγητή κ. Μπαμπαλό Βασίλειο και στον καθηγητή κ. Συρμαλόγλου Αδαμάντιο .

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Περίληψη στα Ελληνικά.....	VII
Abstract ή Περίληψη στα Αγγλικά	VIII
Κατάλογος Γραφημάτων	IX
Κατάλογος Πινάκων	X
Κατάλογος Εικόνων	XI
Συνομογραφίες.....	XII
1. Κεφάλαιο 1: Εισαγωγή.....	1
1.1. Ιστορική Αναδρομή της πανδημίας Covid 19.....	1
1.2. Η Οικονομία της Κίνας	2
1.2.1. Κινεζική κυβέρνηση και μέτρα αντιμετώπισης της πανδημίας.....	3
1.3. Η οικονομία των ΗΠΑ.....	3
1.3.1. Αμερικανική κυβέρνηση και μέτρα αντιμετώπισης της πανδημίας.....	4
1.4. Η Οικονομία της Ευρώπης	4
1.4.1. Ευρωπαϊκή Ένωση και μέτρα αντιμετώπισης της πανδημίας	4
1.5. Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν GDP (Gross Domestic Product) σε διεθνή επίπεδα -έμφαση στην ΕΕ5	
1.5.1. ΑΕΠ ΕΕ & ΗΠΑ (τρίτο τρίμηνο 2022)	9
1.5.2. Συνιστώσες του ΑΕΠ και συμβολή του στην ανάπτυξη της ΕΕ (τρίτο τρίμηνο 2022).....	9
1.6. Ανεργία στην Ευρώπη και στις ΗΠΑ.....	10
1.7. Πληθωρισμός και Covid -19	12
1.7.1. Η έννοια του πληθωρισμού	12
1.7.2.Εξελίξεις του πληθωρισμού σε ΕΕ -ΗΠΑ & Πανδημία	13
2. Κεφάλαιο: Covid -19 και Τραπεζικό Σύστημα.....	15
2.1. Οι επιπτώσεις που προκάλεσε η πανδημία COVID-19 στις τράπεζες σε διεθνές επίπεδο.....	15
2.2. Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) και μέτρα στήριξης	16
2.2.1. Γερμανία -δράση της Deutsche Bank.....	17
2.3. Μη εξυπηρετούμενα δάνεια ή NPLs & Covid-19	19
2.4. Η επίδραση του Covid - 19 στην Ελληνική Οικονομία	23
2.5. Η δομή του Ελληνικού Τραπεζικού Συστήματος.....	26
2.6. Τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια στην Ελλάδα	26
2.7. Καταθέσεις και Ρέπος στην Ελλάδα.....	27
2.8. Ελληνική Ένωση Τραπεζών για την μείωση των επιπτώσεων της πανδημίας	28
3. Κεφάλαιο 3: Χρηματοοικονομική Ανάλυση των τραπεζικών ιδρυμάτων με την χρήση αριθμοδεικτών	30
3.1. Μελέτη των ελληνικών τραπεζών.....	30
3.2. Μεθοδολογία της εργασίας.....	30
3.3. Χρήση των Οικονομικών στοιχείων	31

3.4. Χρηματοοικονομική Ανάλυση - Financial Analysis.....	31
3.5. Χρηματοοικονομικά μεγέθη -Αριθμοδείκτες.....	32
3.5.1. Δείκτες Ρευστότητας	32
3.5.2. Δείκτες Κερδοφορίας -Αποδοτικότητα.....	33
3.5.3. Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας.....	34
Αριθμοδείκτης Ίδια Κεφάλαια προς Ενεργητικό- Δείκτης Διάρθρωσης Κεφαλαίων (Αυτονομία).....	34
3.5.4. Δείκτης προβλέψεις και λοιπά έξοδα απομείωσης & Δείκτης Χρεόγραφα Επενδυτικού Χαρτοφυλακίου – Πιστωτικός Κίνδυνος	35
4. Κεφάλαιο 4: Χρηματοοικονομική Ανάλυση των κυριότερων ελληνικών τραπεζών (2018-2022).....	36
4.1. Οικονομικά Στοιχεία της Eurobank.....	36
4.2. Οικονομικά στοιχεία της Εθνικής Τράπεζας	37
4.3. Οικονομικά στοιχεία της Τράπεζας Πειραιώς.....	38
4.4. Οικονομικά στοιχεία της Alpha Bank	39
5. Κεφάλαιο 5: Ανάλυση των χρηματοοικονομικών αριθμοδεικτών των 4 συστημικών τραπεζών (2018- 2022).....	40
5.1. Δείκτες Ρευστότητας (Ρευστά Διαθέσιμα / Σύνολο Ενεργητικού).....	40
5.2. Δείκτες Ρευστότητας (Χορηγήσεις / Καταθέσεις).....	41
5.3. Δείκτες Χαρτοφυλάκιο Επενδύσεων / Σύνολο Ενεργητικού	43
5.4. Δείκτες Απομείωση + Προβλέψεις / Σύνολο Ενεργητικού	44
5.5. Δείκτες Ιδίων Κεφαλαίων / Σύνολο Ενεργητικού.....	46
5.6. Δείκτες ROA.....	47
5.6.1. Δείκτες ROE	48
5.7. Αποτελέσματα.....	49
5.8. Μελλοντικά βήματα των ελληνικών τραπεζών	50
6.Κεφάλαιο 6: Συμπεράσματα	51
Βιβλιογραφία	53

Περίληψη στα Ελληνικά

Το αντικείμενο της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι η επίδραση της πανδημίας του κορονοϊού στο χρηματοοικονομικό σύστημα σε επίπεδο χωρών δίνοντας έμφαση στην Ελλάδα. Η εμφάνιση της πανδημίας του Covid -19 άλλαξε άρδην τα δεδομένα έχοντας σημαντικές επιπτώσεις στην υγεία, στην κοινωνία καθώς και στο σύνολο της οικονομίας . Αρχικά παρουσιάζεται η ιστορική αναδρομή της πανδημίας και πως ο κορονοϊός επηρέασε την οικονομία της Κίνας ,της Ευρώπης και της Αμερικής. Επιπρόσθετα ,καταγράφονται τα μέτρα που πήραν οι κυβερνήσεις για να ισορροπήσουν τις οικονομίες τους μετά από το ξαφνικό ξέσπασμα του ιού .Δίνεται έμφαση στις επιπτώσεις που προκάλεσε η πανδημία στις τράπεζες σε διεθνές επίπεδο καθώς και στα μέτρα στήριξης που πάρθηκαν για το ευρωπαϊκό τραπεζικό σύστημα. Αναλύεται πως κινήθηκαν τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια καθώς και οι καταθέσεις την περίοδο της πανδημίας .Επιπλέον τονίζεται η επιρροή της πανδημικής κρίσης στην ελληνική οικονομία και στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα . Η εργασία ολοκληρώνεται με την μελέτη των τεσσάρων ελληνικών τραπεζών χρησιμοποιώντας βασικούς αριθμοδείκτες για την ανάλυση της επιρροής του ελληνικού τραπεζικού συστήματος από την πανδημία την περίοδο ετών από το 2018 έως το 2022.

Λέξεις-κλειδιά

κορονοϊός, χρηματοοικονομικό σύστημα, ελληνική οικονομία, ελληνικό τραπεζικό σύστημα, αριθμοδείκτες

Abstract ή Περίληψη στα Αγγλικά

The subject of this thesis is the effect of the coronavirus pandemic on the financial system at the country level, with an emphasis on Greece. The emergence of the Covid-19 pandemic has drastically changed the situation, having significant effects on health, society, and the entire economy. Firstly, is presented the historical review of the pandemic and how the coronavirus affected the economy of China, Europe, and USA. Additionally, the measures taken by governments to balance their economies after the sudden outbreak of the virus are recorded. Emphasis is placed on the effects caused by the pandemic on banks at an international level as well as on the support measures taken for the European banking system. It is analysed how non-performing loans and deposits moved during the pandemic. Moreover, the influence of the pandemic crisis on the Greek economy and the Greek banking system is emphasized. The thesis concludes with the study of the four Greek banks using key financial indicators to analyse the impact of the pandemic on the Greek banking system in the period of years from 2018 to 2022.

Keywords

Covid-19, financial system, Greek economy, Greek banking system, financial indicators

Κατάλογος Γραφημάτων

Γράφημα 1.1. Η ανάπτυξη των συνιστωσών δαπανών του ΑΕΠ της ΕΕ (2005-2021).....	8
Γράφημα 1.2. Ποσοστά Ανεργίας στην Ευρώπη και στις ΗΠΑ (2019-2020)	10
Γράφημα 1.3. Πληθωρισμός σε ΗΠΑ & Ευρώπη 2016-2021	14
Γράφημα 2. Τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια στην Ευρώπη στο τέλος του 2021.....	21
Γράφημα 3. Κορυφαίες πωλήσεις ευρωπαϊκών NPL το 2021.....	22
Γράφημα 4. Η εξέλιξη των μη εξυπηρετούμενων δανείων στην Ελλάδα από τον Δεκέμβριο του 2018 μέχρι τον Δεκέμβριο του 2022 -Στοιχεία από τις καταστάσεις της Τράπεζας της Ελλάδος.....	27
Γράφημα 5. Η εξέλιξη των καταθέσεων και του ρέπουσ στην Ελλάδα από τον Δεκέμβριο του 2018 μέχρι τον Δεκέμβριο του 2022 -Στοιχεία από τις καταστάσεις της Τράπεζας της Ελλάδος.....	28
Γράφημα 6. Δείκτες Ρευστότητας (Ρευστά Διαθέσιμα / Σύνολο Ενεργητικού) των Τραπεζών (2018-2022).....	40
Γράφημα 7. Δείκτες Ρευστότητας (Χορηγήσεις / Καταθέσεις) των Τραπεζών (2018-2022)	42
Γράφημα 8. Δείκτες Χαρτοφυλάκιο Επενδύσεων / Σύνολο Ενεργητικού των Τραπεζών (2018-2022)	43
Γράφημα 9. Δείκτες Απομείωση + Προβλέψεις / Σύνολο Ενεργητικού των Τραπεζών (2018-2022)	45
Γράφημα 10. Δείκτες Ιδίων Κεφαλαίων / Σύνολο Ενεργητικού των Τραπεζών (2018-2022)	46
Γράφημα 11. Δείκτες ROA των Τραπεζών (2018-2022).....	48
Γράφημα 12. Δείκτες ROE των Τραπεζών (2018-2022)	49

Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 1. Συμβολή των συνιστωσών του ΑΕΠ στην ανάπτυξη (3ο Τρίμηνο 2022) στοιχεία Eurostat.....	9
Πίνακας 2. Βασικοί δείκτες σύγκρισης της οικονομικής κρίσης του 2008 με την κατάσταση της χώρας πριν την υγειονομική κρίση του 2020 (στοιχεία ΕΛ.ΣΤΑΤ.)	23
Πίνακας 3. Σύγκριση ΑΕΠ και Ανεργίας στην Ελλάδα σε 3 χρονικές περιόδους.....	24
Πίνακας 4.Βασικοί Οικονομικοί Δείκτες της Ελλάδας (2018-2022)	25
Πίνακας 5.Οικονομικά στοιχεία της Eurobank -Περίοδος 2018 έως 2022.....	36
Πίνακας 6.Οικονομικά στοιχεία της Εθνικής Τράπεζας -Περίοδος 2018 έως 2022	37
Πίνακας 7. Οικονομικά στοιχεία της Τράπεζας Πειραιώς -Περίοδος 2018 έως 2022.....	38
Πίνακας 8. Οικονομικά στοιχεία της Alpha Bank -Περίοδος 2018 έως 2022	39
Πίνακας 9.Δείκτες Ρευστότητας (Ρευστά Διαθέσιμα / Σύνολο Ενεργητικού) των Τραπεζών (2018-2022).....	40
Πίνακας 10.Δείκτες Ρευστότητας (Χορηγήσεις / Καταθέσεις) των Τραπεζών (2018-2022)	41
Πίνακας 11.Δείκτες Χαρτοφυλάκιο Επενδύσεων / Σύνολο Ενεργητικού των Τραπεζών (2018-2022)	43
Πίνακας 12.Δείκτες Απομείωση + Προβλέψεις / Σύνολο Ενεργητικού των Τραπεζών (2018-2022)	44
Πίνακας 13.Δείκτες Ιδίων Κεφαλαίων / Σύνολο Ενεργητικού των Τραπεζών (2018-2022)	46
Πίνακας 14.Δείκτες ROA των Τραπεζών (2018-2022)	47
Πίνακας 15.Δείκτες ROE των Τραπεζών (2018-2022).....	48

Κατάλογος Εικόνων

Εικόνα 1. Η συνεισφορά των κρατών μελών στο ΑΕΠ της ΕΕ (2020)	6
Εικόνα 2. Τα ΑΕΠ των κρατών μελών της ΕΕ το έτος 2020	7

Συντομογραφίες

ΠΟΥ	Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΚΤ	Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα
ΜΕΔ ή NPLs	Μη εξυπηρετούμενα δάνεια
ROA	Δείκτης Αποδοτικότητας Ενεργητικού
MSCI	Δείκτης Αναδυόμενων Αγορών
ΔΝΤ	Διεθνές Νομισματικό Ταμείο
ROE	Δείκτης Απόδοσης Ιδίων Κεφαλαίων

1. Κεφάλαιο 1: Εισαγωγή

1.1. Ιστορική Αναδρομή της πανδημίας Covid 19

Η ασθένεια του κορονοϊού (Covid 19), είναι μια μεταδοτική ασθένεια που προκαλείται από τον ιό SARS-CoV-2. Εμφανίστηκε για πρώτη φορά σε μια κινεζική αγορά θαλασσινών και πουλερικών στην πόλη Wuhan της Κίνας, τον Δεκέμβριο του 2019, εξαπλώθηκε σχεδόν σε όλες τις χώρες, δίνοντας ανατροπή στη ζωή και εκτροχιάζοντας την παγκόσμια οικονομία.

Παρακάτω ακολουθεί ένα χρονοδιάγραμμα της πανδημίας του 21^{ου} αιώνα.

Στις **31 Δεκεμβρίου 2019**, η κυβέρνηση της Wuhan της Κίνας επιβεβαίωσε ότι οι υγειονομικές αρχές αντιμετωπίζουν δεκάδες κρούσματα της μυστηριώδους πνευμονίας και ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας κήρυξε διεθνή κατάσταση έκτακτης ανάγκης (ΠΟΥ, 2020).

Στις **11 Ιανουαρίου 2020**, οι κινεζικές αρχές ανέφεραν τον πρώτο επιβεβαιωμένο θάνατο από τη νέα ασθένεια. Ο 61χρονος άνδρας που πέθανε ήταν τακτικός πελάτης στην αγορά της Wuhan.

Στις **20 Ιανουαρίου 2020**, εντοπίζονται περιστατικά της νόσου και σε χώρες εκτός της ηπειρωτικής Κίνας, όπως η Ιαπωνία, η Νότια Κορέα, η Ταϊλάνδη και οι Η.Π.Α. και ο ιός αρχίζει να εξαπλώνεται. Οι κινεζικές αρχές επιβάλλουν αποκλεισμό της πόλης Wuhan και ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας χαρακτηρίζει τα κρούσματα στην Κίνα «κρίση δημόσιας υγείας διεθνούς ενδιαφέροντος».

Στις **11 Φεβρουαρίου 2020**, ο ΠΟΥ πρότεινε ένα επίσημο όνομα για την ασθένεια που προκαλεί ο ιός. Η νέα νόσος λαμβάνει την ονομασία COVID - 19.

Στις **14 Φεβρουαρίου 2020**, ανακοινώθηκε ο πρώτος θάνατος επί ευρωπαϊκού εδάφους και συγκεκριμένα στην Γαλλία.

Η νόσος πλέον θεωρείται ως πανδημία λόγω του παγκόσμιου χαρακτήρα της, καθώς αρχίζει να εξαπλώνεται σε διάφορες χώρες και ηπείρους.

Στις **28 Φεβρουαρίου 2020**, καταγράφηκε το πρώτο κρούσμα του Covid -19 στην Ελλάδα.

Στις **17 Μαρτίου 2020** , Οι Ευρωπαίοι ηγέτες ψήφισαν να κλείσουν τουλάχιστον 26 χώρες τα σύνορά τους ,σε όλους σχεδόν τους επισκέπτες από τον υπόλοιπο κόσμο για τουλάχιστον 30 ημέρες.(The New Work Times, 2021)

Με τα κρούσματα συνεχώς να αυξάνονται, **στις 23 Μαρτίου 2020** ,η ελληνική κυβέρνηση προχώρησε στον περιορισμό της κυκλοφορίας των πολιτών στο σύνολο της επικράτειας, ενώ λίγες μέρες πριν είχε προβεί στο κλείσιμο των εμπορικών καταστημάτων (ΕΟΔΥ, 2020).

1.2. Η Οικονομία της Κίνας

Από τις μεταρρυθμίσεις το 1978, η Κίνα έχει σημειώσει αξιοσημείωτη πρόοδο στην οικονομική ανάπτυξη. Μετά την οικονομική κρίση το 2008, η παγκόσμια οικονομία εισήλθε σε τάση πτωτικής πορείας , αλλά η οικονομική ανάπτυξη της Κίνας διατηρήθηκε σε μέτριο ρυθμό ανάπτυξης. Η υψηλή ανθεκτικότητα της οικονομικής της ανάπτυξης παρείχε χώρο για την αντιμετώπιση εξωτερικών κραδασμών προκειμένου να επιτύχει ανάπτυξη υψηλής ποιότητας. Η κινεζική κυβέρνηση πρότεινε ένα σχέδιο βιώσιμης ανάπτυξης που λάμβανε υπόψη όχι μόνο την ποσοτική ανάπτυξη, αλλά και την ανάπτυξη της ποιότητας ζωής (Bei 2018 ,Pan et al. 2019 ,Yan et al. 2020).

Όπως συμβαίνει με πολλές κρίσεις, οι επιπτώσεις του κορονοϊού μπορούν να γίνουν αισθητές στην οικονομία και στις χρηματοπιστωτικές αγορές. Πολλοί αναλυτές συγκρίναν τον κορονοϊό με την επιδημία SARS του 2003. Παρόλο που αυτό μπορεί να προσφέρει χρήσιμες πληροφορίες, υπάρχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ των δύο εκδηλώσεων . Η Κίνα στην εποχή μας ελέγχει ένα πολύ μεγαλύτερο μέρος της παγκόσμιας οικονομίας και των αγορών σε σχέση με 17 χρόνια πριν.

Σύμφωνα με στατιστικά στοιχεία της Παγκόσμιας Τράπεζας, μερίδιο του παγκόσμιου εμπορίου της Κίνας αυξήθηκε σε ποσοστό περίπου 14% το 2019 σε σύγκριση με 5% το 2003. Το μερίδιό της στον δείκτη MSCI Emerging Markets Index (Δείκτης Αναδυόμενων Αγορών) αυξήθηκε σε σχεδόν 35% το 2019 από 8% το 2003 (Selmi 2020 ,Wen et al 2020). Έτσι, η οικονομία της Κίνας δέχεται σημαντικό πλήγμα από το ξέσπασμα κορονοϊού (Jones, 2020).

Η οικονομία της Κίνας συνδέεται με τις υπόλοιπες χώρες μέσω του εμπορίου, των επενδύσεων και του τουρισμού. Κάθε επιβράδυνση ή περιορισμός είναι πιθανό να ασκήσουν πίεση στις παγκόσμιες αλυσίδες εφοδιασμού και να δημιουργήσουν παγκόσμιες οικονομικές επιπτώσεις.

Τα μέτρα που λήφθηκαν για την ανάσχεση της επιδημίας περιόρισαν σημαντικά τις εγχώριες και παγκόσμιες συνδέσεις μεταφορών , αποτρέποντας έτσι τη μεταφορά πολλών προϊόντων και μείωση των εισροών μεταποίησης. Η παραγωγή επιβραδύνθηκε σε ολόκληρη την Κίνα, με απότομες επιβραδύνσεις σε τομείς όπως ανταλλακτικά αυτοκινήτων, πάνελ και φαρμακευτικά προϊόντα. Σε εταιρικό επίπεδο, εταιρείες σε τομείς όπως η υψηλή τεχνολογία και τα αυτοκίνητα ή εκείνες που εκτίθενται στον τουρισμό, το λιανικό εμπόριο ή άλλους τομείς υπηρεσιών της Κίνας δέχθηκαν σημαντικό πλήγμα.

Η Κίνα φιλοξενεί περισσότερες από 18 εκατομμύρια μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις που αντιπροσωπεύουν σχεδόν το 80% των θέσεων εργασίας και το 50% των εξαγωγών των ιδιωτικών επιχειρήσεων. Αυτές οι επιχειρήσεις πλήγηκαν σοβαρά από την επιδημία του κορονοϊού.

1.2.1. Κινεζική κυβέρνηση και μέτρα αντιμετώπισης της πανδημίας

Η κινεζική κυβέρνηση έκανε γρήγορες και αποφασιστικές προσπάθειες για τον έλεγχο της εξάπλωσης του ιού. Έλαβαν μέτρα που μπορούσαν να μετριάσουν τους βραχυπρόθεσμους οικονομικούς κινδύνους για τη στήριξη μικρών επιχειρήσεων, κίνητρα πολιτικής όπως **επιδοτήσεις, καθυστερημένες πληρωμές φόρων, μειωμένα επιτόκια στεγαστικών δανείων και αποκατάσταση της εμπιστοσύνης της αγοράς μέσω μεγαλύτερης δημοσιότητας και δημόσιου ελέγχου**. Η πανδημία του κορονοϊού COVID-19 έχει πολύ ευρύτερη κλίμακα, καταδεικνύοντας έτσι το γεγονός ότι οι εστίες μολυσματικών ασθενειών μπορούν να οδηγήσουν σε σοβαρές οικονομικές διαταραχές (Dutta, 2008).

1.3. Η οικονομία των ΗΠΑ

Ο οικονομικός αντίκτυπος της πανδημίας COVID-19 στις Ηνωμένες Πολιτείες ήταν αποδιοργανωτικός, επηρεάζοντας τις ταξιδιωτικές μεταφορές , τις χρηματοπιστωτικές αγορές, την απασχόληση, τη ναυτιλία και άλλους κλάδους. Οι επιπτώσεις μπορούν να αποδοθούν όχι μόνο στην κρατική παρέμβαση για τον περιορισμό του ιού , αλλά και στη συμπεριφορά των καταναλωτών και των επιχειρήσεων για τη μείωση της έκθεσης και της εξάπλωσης του ιού.

Το 2020 υπήρξε συρρίκνωση του πραγματικού ΑΕΠ κατά 3,5% και ήταν η πρώτη συρρίκνωση από τη χρηματοπιστωτική κρίση του 2008. Εκατομμύρια εργαζόμενοι απομακρύνθηκαν από τις δουλειές τους , η καταναλωτική και λιανική δραστηριότητα συρρικνώθηκε, με πολλές επιχειρήσεις (κυρίως καταστήματα εστίασης) να κλείνουν.

Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τουρισμού των Ηνωμένων Εθνών, το 2018, ο τομέας εξερχόμενου τουρισμού της Κίνας δαπάνησε 277 δισεκατομμύρια δολάρια, από τα οποία εκτιμάται ότι τα 36 δισεκατομμύρια δολάρια ήταν στις Ηνωμένες Πολιτείες. Επομένως ήταν πολύ πιθανή η επιρροή των αμερικάνικων επιχειρήσεων από την επιβράδυνση της Κίνας, μεταξύ άλλων λόγω των ελλείψεων σε εισροές, της ακύρωσης εμπορικών δραστηριοτήτων και του πιθανού αυξημένου κόστους που σχετίζεται με την ανατίμηση του δολαρίου ΗΠΑ (CRS, 2020).

1.3.1. Αμερικανική κυβέρνηση και μέτρα αντιμετώπισης της πανδημίας

Το Κογκρέσο ενέκρινε πολλά νομοθετήματα, όπως τον νόμο για το **αμερικανικό σχέδιο διάσωσης του 2021**, για να παρέχει **κίνητρα για τον μετριασμό των επιπτώσεων του κλεισίματος των χώρων εργασίας και των απωλειών εισοδήματος**. Η Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ μείωσε τον στόχο του **επιτοκίου ομοσπονδιακών κεφαλαίων σχεδόν στο μηδέν** και **εισήγαγε αρκετές διευκολύνσεις ρευστότητας** για να διατηρήσει τη λειτουργία των χρηματοπιστωτικών αγορών και να παράσχει κίνητρα. Στα τέλη του 2021, ο πληθωρισμός άρχισε να αυξάνεται σε επίπεδα που δεν είχαν παρατηρηθεί από τη δεκαετία του 1980.

1.4. Η Οικονομία της Ευρώπης

Η έξαρση του ιού και τα μέτρα δημόσιας υγείας που πάρθηκαν για τον περιορισμό της εξάπλωσής του προκάλεσαν πρωτοφανείς οικονομικές διαταραχές στην Ευρώπη. Πολλές επιχειρήσεις ήρθαν αντιμέτωπες με την έλλειψη ρευστότητας και τον κίνδυνο αφερεγγυότητας. Η οικονομία της ΕΕ συρρικνώθηκε κατά 6 % το 2020 . Η παγκόσμια αυτή κρίση αυτή οδήγησε σε μεγαλύτερη ύφεση μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο.

1.4.1. Ευρωπαϊκή Ένωση και μέτρα αντιμετώπισης της πανδημίας

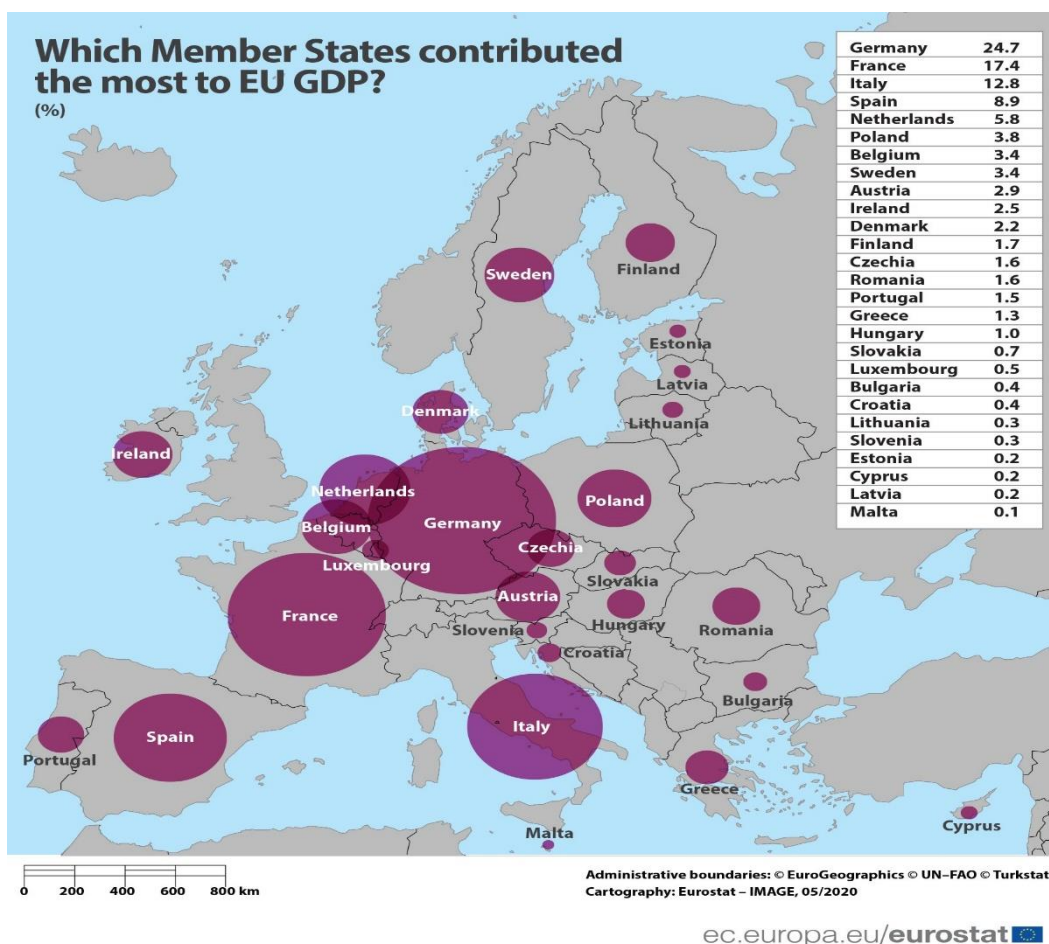
Από τις αρχές του 2020, τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης άρχισαν να λαμβάνουν οικονομικά και φορολογικά μέτρα για να ελαττώσουν τον αντίκτυπο αυτού του πλήγματος για τους εργαζομένους και τις επιχειρήσεις. Η ΕΕ διευκόλυνε τη χρήση επεκτατικών εθνικών δημοσιονομικών πολιτικών παρέχοντας **άμεση χρηματοδοτική στήριξη στα κράτη μέλη** μέσω

του Ταμείου Αλληλεγγύης της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Μέσου Στήριξης Έκτακτης Ανάγκης. Η κυβερνητική συμμετοχή είχε λάβει τη μορφή διαφόρων εργαλείων, **όπως η ευρεία χρήση βραχυπρόθεσμων προγραμμάτων εργασίας, η αναβολή των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης για τις επιχειρήσεις και τα δάνεια με κρατική εγγύηση .**

1.5. Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν GDP (Gross Domestic Product) σε διεθνή επίπεδα - έμφαση στην ΕΕ

Το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν - **ΑΕΠ** (Gross Domestic Product - GDP) αποτελεί το βασικότερο **μακροοικονομικό** μέγεθος. Στόχος της μέτρησής του είναι η απόκτηση ενός μέτρου της συνολικής ποσότητας αγαθών και υπηρεσιών που παράγονται για την αγορά σε μία δεδομένη χώρα κατά μία συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Παρακάτω παρουσιάζεται αναλυτικά η πορεία του ΑΕΠ της Ευρωπαϊκής Ένωσης από το 2019 έως το 2021 καθώς και η επίδραση του Covid -19 σε αυτό .Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία της Ευρωπαϊκής Στατιστικής Υπηρεσίας παρακάτω παρουσιάζεται ποιες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και πόσο συνείσφεραν στην διαμόρφωση του ΑΕΠ το 2020 και το 2021,στο αποκορύφωμα της πανδημίας .Το **2019** ,το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν της Ευρωπαϊκής Ένωσης διαμορφώθηκε σε περίπου **14.000 δισεκατομμύρια ευρώ** σε τρέχουσες τιμές. **Σε πραγματικούς όρους, το ΑΕΠ της ΕΕ το 2019 ήταν 17% υψηλότερο από το επίπεδό του 10 χρόνια πριν** .Εξαιτίας των περιορισμών που εφαρμόστηκαν σε όλο τον κόσμο το 2020 για την επιβράδυνση της ταχείας εξάπλωσης του COVID-19, το ΑΕΠ μειώθηκε απότομα .

Εικόνα 1. Η συνεισφορά των κρατών μελών στο ΑΕΠ της ΕΕ (2020)

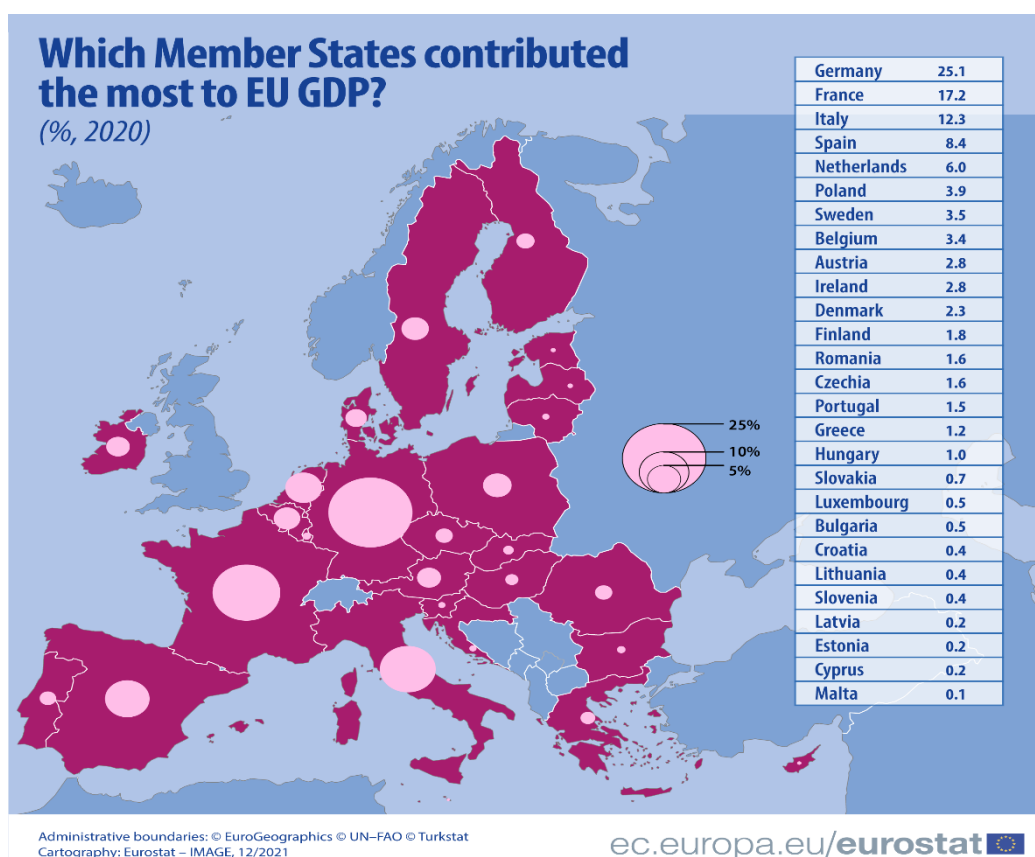
Πηγή : Eurostat

Από τα δεδομένα του πίνακα ,τον Μάιο του 2020 το 24,7% του GDP της ΕΕ παρήχθη από τη Γερμανία, ακολούθησε η Γαλλία με ποσοστό 17,4% , η Ιταλία με 12,8% ,η Ισπανία με 8,9% και στη συνέχεια η Ολλανδία με 5,8% .Αντίθετα , δέκα κράτη μέλη της ΕΕ συνεισέφεραν λιγότερο από το 1% του συνολικού ΑΕΠ της ΕΕ.Η Μάλτα είχε το χαμηλότερο μερίδιο του ΑΕΠ της ΕΕ με 0,1% , η Εσθονία, η Κύπρος και η Λετονία με 0,2% , η Λιθουανία και η Σλοβενία με 0,3%, η Βουλγαρία και η Κροατία με 0,4% , το Λουξεμβούργο με 0,5% και η Σλοβακία με 0,7% .Η συνεισφορά της Ελλάδας ήταν με ποσοστό 1,3%.

Το 2020 , το πραγματικό ΑΕΠ της ΕΕ ήταν **5,9% χαμηλότερο από το επίπεδό του το 2019**. Διαμορφώθηκε σε περίπου **13.400 δισεκατομμύρια ευρώ** σε τρέχουσες τιμές. Η μείωση της οικονομικής δραστηριότητας και συνεπώς του ΑΕΠ συνάδει με τους περιορισμούς που

εφαρμόστηκαν το 2020 για την επιβράδυνση της εξάπλωσης του COVID-19. Ήταν η πρώτη πτώση του ΑΕΠ της ΕΕ από το 2009, όταν το ΑΕΠ μειώθηκε κατά 4,3% σε σύγκριση με το 2008. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του ΟΟΣΑ (Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης) για το 2020, το παγκόσμιο ΑΕΠ συρρικνώθηκε κατά 4,2%, το ΑΕΠ των χωρών της Ευρωζώνης κατά 7,5% και των ΗΠΑ κατά 3,7%.

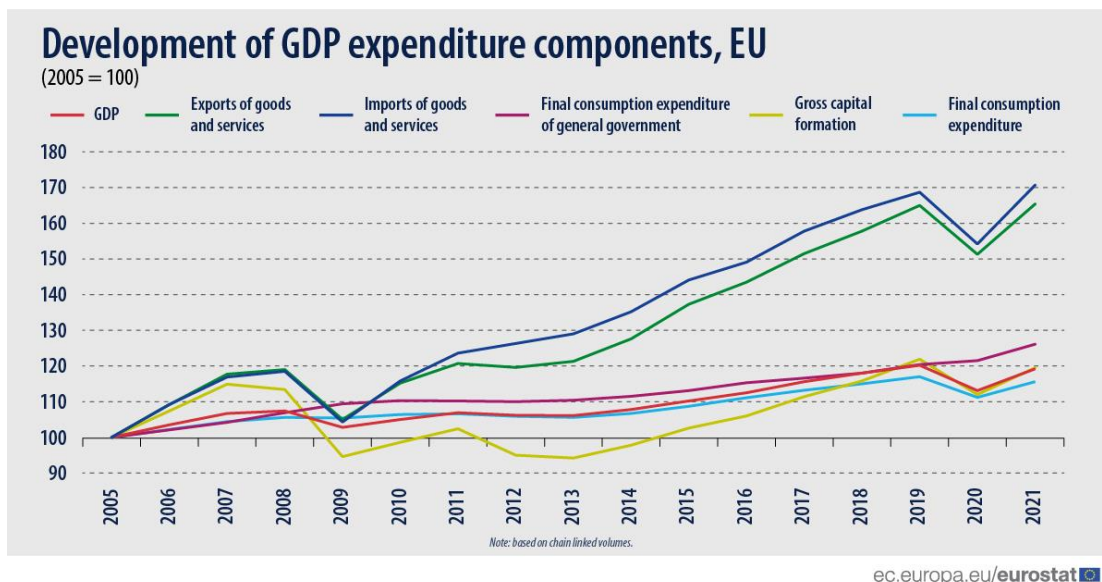
Εικόνα 2.Τα ΑΕΠ των κρατών μελών της ΕΕ το έτος 2021

Πηγή : Eurostat

Όπως παρατηρούμε και από την παραπάνω εικόνα το 2021, το 25,1% του ΑΕΠ της ΕΕ παρήχθη από τη Γερμανία , ακολούθησε η Γαλλία με 17,2% και η Ιταλία 12,3% πιο μπροστά από την Ισπανία με 8,4% και την Ολλανδία 6,0% . Η συνεισφορά της Ελλάδας ήταν με ποσοστό 1,2 %.

Το 2021, το GDP της ΕΕ παρουσίασε ισχυρή οικονομική ανάκαμψη όπου διαμορφώθηκε σε περίπου 14.500 δισεκατομμύρια ευρώ σε τρέχουσες τιμές. Αυξήθηκε κατά 5,4%,παρόλο που οι οικονομικές δραστηριότητες εξακολουθούσαν να επηρεάζονται από τα μέτρα περιορισμού της πανδημίας . Ωστόσο, το GDP παραμένει 0,8% κάτω από το επίπεδο προ-COVID του 2019 .

Γράφημα 1.1. Η ανάπτυξη των συνιστωσών δαπανών του ΑΕΠ της ΕΕ (2005-2021)

Πηγή : Eurostat

Σύμφωνα με το παραπάνω διάγραμμα παρατηρούμε ότι το 2019 οι εισαγωγές και οι εξαγωγές είναι σε ένα καλό επίπεδο ,το 2020 έρχεται μια ξαφνική πτώση τους εξαιτίας του Covid -19 και το 2021 ανακάμπτουν και πάλι, στα επίπεδα του 2019 .Πιο συγκεκριμένα ,το 2020 η αξία των εξαγωγών μειώθηκε κατά 8,6% σε σύγκριση με το 2019, ενώ οι εισαγωγές μειώθηκαν κατά 8,3%. Το 2021, η αξία των εξαγωγών ανέκαμψε κατά 10,7%, ενώ οι εισαγωγές αυξήθηκαν κατά 9,3%.

Ο ακαθάριστος σχηματισμός παγίου κεφαλαίου είναι η μέτρηση των αυξήσεων ή μειώσεων της συνολικής ποσότητας διαρκών αγαθών σε μια συγκεκριμένη περιοχή κατά τη διάρκεια μιας συγκεκριμένης χρονικής περιόδου. Όπως διακρίνουμε και από το διάγραμμα ο ακαθάριστος σχηματισμός κεφαλαίου εξακολουθεί να είναι χαμηλότερος από το επίπεδο του 2019 εκφρασμένο σε όρους όγκου. Μειώθηκε κατά 8,1% το 2020, ενώ ανέκαμψε εν μέρει 6,7% το 2021.

Παρά την αύξηση 3,9% το 2021, το επίπεδο της τελικής καταναλωτικής δαπάνης σε όγκο παρέμεινε χαμηλότερο από αυτό του 2019. Η τελική καταναλωτική δαπάνη της γενικής

κυβέρνησης ήταν η μόνη δαπάνη που σημείωσε αύξηση 0,9% το 2020 ,έτος που ξεκίνησε η κρίση του COVID-19 και αυξήθηκε περαιτέρω κατά 3,8% το 2021.

1.5.1. ΑΕΠ ΕΕ & ΗΠΑ (τρίτο τρίμηνο 2022)

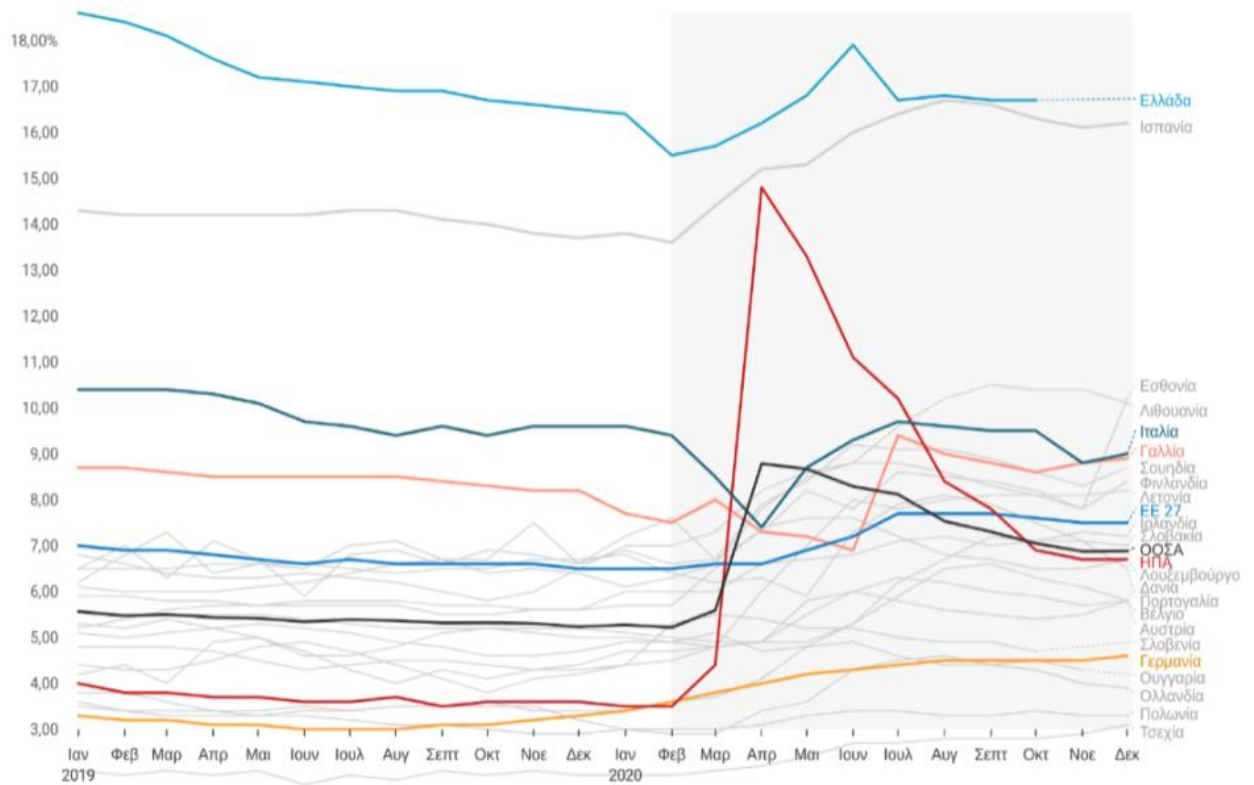
Σύμφωνα με δημοσίευση της Eurostat , της στατιστικής υπηρεσία της Ευρωπαϊκή Ένωσης το τρίτο τρίμηνο του 2022, το ΑΕΠ είχε αυξηθεί κατά 0,3% τόσο στη ζώνη του ευρώ και κατά 0,4% στην ΕΕ. Σύμφωνα με την πρώτη εκτίμηση της ετήσιας ανάπτυξης για το **2022**, με βάση εποχικά και ημερολογιακά προσαρμοσμένα τριμηνιαία στοιχεία, το ΑΕΠ αυξήθηκε **κατά 3,5% στη ζώνη του ευρώ και κατά 3,6% στην ΕΕ**. Κατά το **τρίτο τρίμηνο του 2022**, το ΑΕΠ στις ΗΠΑ αυξήθηκε **κατά 0,7%** σε σύγκριση με το προηγούμενο τρίμηνο.

1.5.2. Συνιστώσες του ΑΕΠ και συμβολή του στην ανάπτυξη της ΕΕ (τρίτο τρίμηνο 2022)

Πίνακας 1. Συμβολή των συνιστωσών του ΑΕΠ στην ανάπτυξη (3ο Τρίμηνο 2022) στοιχεία Eurostat

ΣΥΝΙΣΤΩΣΕΣ ΤΟΥ ΑΕΠ	ΖΩΝΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ	ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΔΑΠΑΝΕΣ ΤΕΛΙΚΗΣ ΚΑΤΑΛΩΣΗΣ ΤΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ	+ 0,9%	+ 0,7%
ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	+ 0,1%	+ 0,1%
ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟΣ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΠΑΓΙΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	+ 3,6%	+ 3,2%
ΕΞΑΓΩΓΕΣ	+1,7%	+1,9%
ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ	+4,3%	+4,0%

1.6. Ανεργία στην Ευρώπη και στις ΗΠΑ

Unemployment rate, % of labour force, Jan 2019 – Dec 2021

Γράφημα: Απόστολος Φασσιανός • Πηγή: OECD • Δημιουργήθηκε με το Datawrapper

Γράφημα 1.2. Ποσοστά Ανεργίας στην Ευρώπη και στις ΗΠΑ (2019-2020)

Στο παραπάνω γράφημα διακρίνουμε τα **επίπεδα ανεργίας στην Ευρώπη και στις ΗΠΑ** από τον Ιανουάριο του 2019 έως τον Δεκέμβριο του 2020 .Είναι η χρονική περίοδος που εμφανίστηκε ο ιός και κυριάρχησε η πανδημία σε όλο τον κόσμο . Η ανεργία στην οικονομία των ΗΠΑ το **δεύτερο τρίμηνο του 2020** κυμάνθηκε γύρω στο **13%**, ενώ τον **Απρίλιο του 2020** άγγιξε το **15%**.

Ισχυρές οικονομίες όπως η Γερμανία αύξησαν το ποσοστό ανεργίας περισσότερο από μία ποσοστιαία μονάδα κατά την περίοδο της πανδημίας . Το ποσοστό ανεργίας σημείωσε σχετικά **μικρή αύξηση** από τον Μάιο έως τον Ιούλιο του 2020 **στην Ελλάδα και στην Ισπανία** από τον Ιούλιο έως τον Σεπτέμβριο του 2020 , **χώρες με σταθερά υψηλή ανεργία και προβληματικές αγορές εργασίας**.

Συγκεκριμένα, το ποσοστό των ανέργων στο σύνολο του εργατικού δυναμικού στην Ελλάδα κορυφώθηκε τον Ιούνιο όπου άγγιξε το 18% , ενώ αντίστοιχα στην Ισπανία κορυφώθηκε τον Αύγουστο, όπου πλησίασε το 17% . Η αύξηση της ανεργίας οφείλεται στο ότι αυτές οι δύο χώρες επλήγησαν σοβαρότατα από την παρούσα ύφεση καθώς σημαντικό μερίδιο του ΑΕΠ τους αντλείται από **τον τουρισμό και την εστίαση**, κλάδοι ευάλωτοι στα περιοριστικά μέτρα που πάρθηκαν .

1.7. Πληθωρισμός και Covid -19

1.7.1. Η έννοια του πληθωρισμού

Σε μια οικονομία , οι τιμές των αγαθών και των υπηρεσιών μπορούν πάντα να αλλάξουν. Πληθωρισμός είναι η συνεχής αύξηση του γενικού επιπέδου τιμών μιας οικονομίας σε μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο .Προκαλεί πτώση στην αγοραστική δύναμη, καθώς κάθε μονάδα χρήματος (π.χ. €) αγοράζει λιγότερα αγαθά και υπηρεσίες. Απλούστερα ,μειώνει την αξία του νομίσματος με την πάροδο του χρόνου.

Για τον υπολογισμό του πληθωρισμού, λαμβάνονται υπόψη όλα τα αγαθά και οι υπηρεσίες που καταναλώνουν τα νοικοκυριά, όπως:

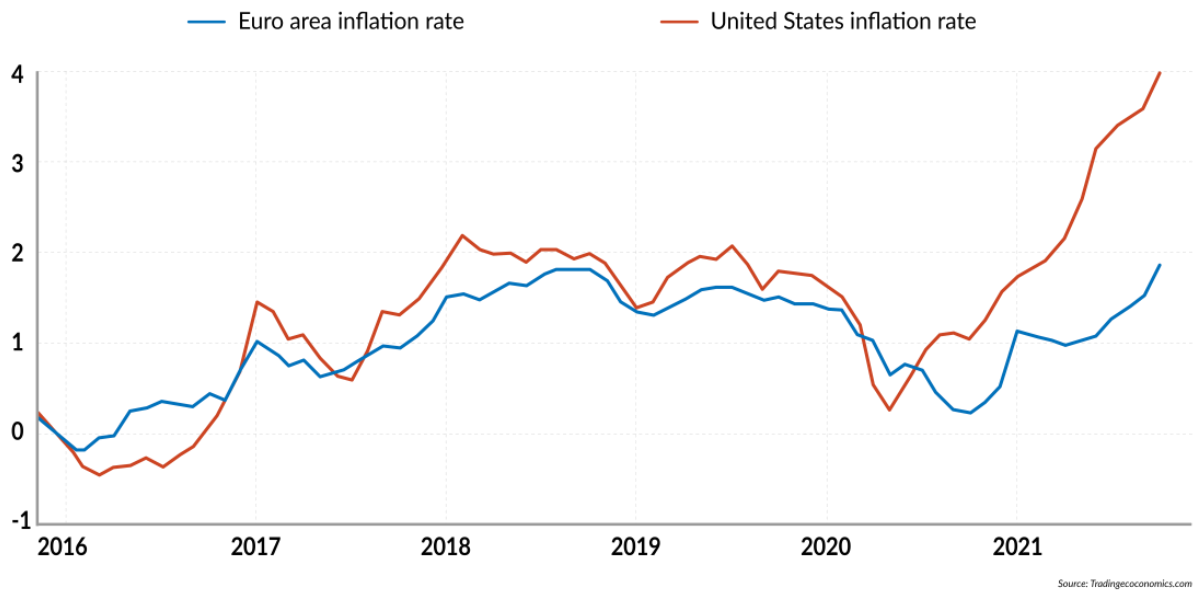
- είδη καθημερινής χρήσης (π.χ. τρόφιμα, βενζίνη)
- διαρκή αγαθά (π.χ. είδη ένδυσης, ηλεκτρονικοί υπολογιστές)
- υπηρεσίες (π.χ. ασφάλειες ,ενοικιαζόμενες κατοικίες)

Όταν υπολογίζεται η μέση αύξηση των τιμών, δίνεται μεγαλύτερη βαρύτητα στις τιμές των προϊόντων για τα οποία δαπανώνται περισσότερα χρήματα π.χ. ηλεκτρικό ρεύμα σε αντίθεση με τις τιμές των προϊόντων για τα οποία δαπανώνται λιγότερα χρήματα π.χ. αλάτι . Οι μέσες καταναλωτικές συνήθειες του συνόλου των νοικοκυριών καθορίζουν τη βαρύτητα που αποδίδεται στα διάφορα προϊόντα και υπηρεσίες κατά τη μέτρηση του πληθωρισμού. Αυτό συμβαίνει γιατί δεν αγοράζουν όλοι τα ίδια πράγματα .

1.7.2.Εξελίξεις του πληθωρισμού σε ΕΕ -ΗΠΑ & Πανδημία

Ο πληθωρισμός , σήμερα ,κυρίως σε ενέργεια και σε τρόφιμα έχει φτάσει στο υψηλότερο επίπεδο των τελευταίων δεκαετιών στην Ευρωπαϊκή Ένωση, στις Ηνωμένες Πολιτείες και σε πολλές χώρες .Αυτό το προκάλεσαν όχι μόνο τα κατάλοιπα της πανδημίας αλλά και άλλοι παράγοντες όπως ο πόλεμος στην Ουκρανία που ξέσπασε το 2022 .Ορισμένες κεντρικές τράπεζες έχουν επισημάνει ότι θα αυξήσουν περαιτέρω τα επιτόκια και τον στασιμοπληθωρισμό ή θα μπορούσε να ακολουθήσει υψηλός πληθωρισμός σε συνδυασμό με οικονομική στασιμότητα. Πριν τα σημερινά αποτελέσματα πολλοί ειδικοί ανέμεναν ότι η ταχεία αύξηση των τιμών θα ήταν προσωρινή. Τώρα, πιστεύουν ότι ο πληθωρισμός θα μπορούσε να αυξηθεί παραπάνω και να εδραιωθεί, συμπιέζοντας περαιτέρω το πραγματικό εισόδημα των νοικοκυριών τους επόμενους μήνες (European Parliament 2022).

Σύμφωνα με τον Enrico Colombatto , καθηγητή Οικονομικών στο Πανεπιστήμιο του Τορίνο στην Ιταλία ,η επιστροφή σε χαμηλό πληθωρισμό είναι πιθανό να διαρκέσει χρόνια και όχι μήνες. Βάση τη γενική άποψη των σημερινών κεντρικών τραπεζών και των περισσότερων προγνωστικών μοντέλων, η συνολική ζήτηση είναι η βασική μεταβλητή που οδηγεί στον πληθωρισμό. **Τον Ιανουάριο του 2022 ,ο πληθωρισμός στις ΗΠΑ έφτασε το 7 % ,ενώ το 2021 ήταν 1,4 % .Στην ευρωζώνη αντίστοιχα το 2022 ήταν 5,1 % ,ενώ το 2021 ήταν 0,9 % .**

Γράφημα 1.3. Πληθωρισμός σε ΗΠΑ & Ευρώπη 2016-2021

Πηγή: Tradingeconomics.com

Όπως παρατηρούμε στο παραπάνω γράφημα ,το 2019 τα ποσοστά του πληθωρισμού στην ΕΕ και στις ΗΠΑ ήταν γύρω στο 1,5 % .Όμως με το ξέσπασμα της πανδημίας πήραν ανοδική πορεία κάτι που κράτησε έως το 2020 .Είναι προφανές ότι η πανδημία του κορονοϊού αύξησε τα ποσοστά του πληθωρισμού και όταν άρχισε να υποχωρεί η πανδημία και να μειώνονται τα κρούσματα εν έτη 2020 και 2021 ,τα ποσοστά έδειξαν πτωτική πορεία .

2. Κεφάλαιο: Covid -19 και Τραπεζικό Σύστημα

2.1. Οι επιπτώσεις που προκάλεσε η πανδημία COVID-19 στις τράπεζες σε διεθνές επίπεδο

Τραπεζικό σύστημα ονομάζεται ένα δίκτυο εμπορικών, αποταμιευτικών, καθώς και άλλων συγκεκριμένων τραπεζών που παρέχουν χρηματοοικονομικές υπηρεσίες σχετικά με την αποδοχή καταθέσεων, την παροχή δανείων και πιστώσεων, την μεταβίβαση χρημάτων και την προσφορά επενδυτικών διευκολύνσεων . Οι τράπεζες μπορούν να επιδρούν σε κάθε πτυχή της οικονομίας αφού μπορούν να αλλάξουν τόσο την ζήτηση όσο και την προσφορά χρήματος στην οικονομία .

Μετά την εξάπλωση της πανδημίας ,ο τραπεζικός κλάδος αντιμετώπισε επιπτώσεις σε διεθνές επίπεδο. Οι χρηματοπιστωτικές αγορές μέχρι αρχές Φεβρουαρίου του 2020 παρέμεναν σταθερές όμως από τα μέσα Φεβρουαρίου **οι τιμές των μετοχών μειώθηκαν** σε σχέση με τον γενικό δείκτη . Από τον Φεβρουάριο του 2020 μέχρι τα μέσα Μαρτίου του 2020 πολλοί επενδυτές προχωρήσαν σε πωλήσεις των μετοχών τους στις τράπεζες . Με τα μέτρα στήριξης των κεντρικών τραπεζών που αποφασίστηκαν και τέθηκαν σε εφαρμογή από τον Μάρτιο του 2020 οδήγησαν σε μια σταθεροποίηση της κατάστασης με αποτέλεσμα τον Νοέμβριο του 2020 ο παγκόσμιος δείκτης μετοχών MSCI να αυξηθεί 0,4 % στις 608,98 μονάδες ,ένα ρεκόρ στις διεθνείς αγορές .

Οι τράπεζες επηρεάστηκαν σε μεγάλο βαθμό από την πανδημία σε σχέση με τους υπόλοιπους κλάδους αλλά και σε σχέση με προηγούμενες κρίσεις .Για παράδειγμα , η Ευρώπη δέχθηκε μεγαλύτερη οικονομική συρρίκνωση από τον Δεύτερο Παγκόσμιο πόλεμο . Υπήρξε **άνοδος των δεικτών spread** (αφορούν ομόλογα και είναι η διαφορά επιτοκίου μεταξύ των ομολόγων 2 διαφορετικών χωρών) σε όλα τα νομίσματα . Άνοδος του spread επιφέρει κι άλλη αύξηση του χρέους της εκάστοτε χώρας , αφού στα δάνεια που έχει ήδη λάβει προστίθενται υψηλότεροι τόκοι. Έτσι οι επενδυτές των ομολόγων άρχισαν να πουλάνε, υπό το φόβο και την ανασφάλεια ότι η χώρα θα δυσκολευτεί να αποπληρώσει το χρέος της και θα χάσουν τα λεφτά τους. Οι επιπτώσεις στον τραπεζικό τομέα διέφεραν από ήπειρο σε ήπειρο .Στην Κίνα οι τιμές των μετοχών και τα spread δεν επηρεάστηκαν σε μεγάλο βαθμό από την πανδημία καθώς η Κεντρική Τράπεζα της Κίνας παρείχε άμεσα ρευστότητα και κρατικές εγγυήσεις προς το χρηματοπιστωτικό σύστημα της χώρας .Οι ευρωπαϊκές τράπεζες αντιμετώπιζαν πριν την

πανδημία προβλήματα κερδοφορίας με αποτέλεσμα να έχουν μικρότερη απόδοση περιουσιακών στοιχείων και η πανδημία να χειροτερέψει την κατάσταση αυτή .

Η πανδημία **μείωσε σημαντικά τα κεφάλαια των τραπεζών της ζώνης του ευρώ**, τα αποθεματικά κεφάλαια ασφαλείας τους ήταν αρκετά ώστε να αντέξουν τον αντίκτυπο της κρίσης. Χρησιμοποιώντας ως βάση τις προβλέψεις του ΔΝΤ για την ανάπτυξη τον Ιανουάριο του 2021, **οι περισσότερες τράπεζες της ζώνης του ευρώ παρέμειναν ανθεκτικές** στη βαθιά ύφεση το 2020, ακολουθούμενες από τη μερική ανάκαμψη το 2021.

Η ταχεία πολιτική δράση απέτρεψε την χρηματοπιστωτική κρίση καθώς και οι τράπεζες μπόρεσαν να αυξήσουν τις προβλέψεις για ζημίες δανείων και να απορροφήσουν αργά τις αυξανόμενες χρεώσεις απομείωσης δανείων χωρίς σημαντικές αλλαγές στην κεφαλαιακή τους επάρκεια. Η υποστήριξη των δανειοληπτών και η ρυθμιστική ευελιξία μετρίασαν τον άμεσο αντίκτυπο της κρίσης στις τράπεζες. Η πιθανή κατάργηση των μέτρων στήριξης θα μπορούσε να οδηγήσει σε έξαρση πτωχεύσεων και αύξηση της απομείωσης των δανείων, πιέζοντας περαιτέρω την ήδη χαμηλή και συρρικνούμενη κερδοφορία των τραπεζών. Όμως η όλη κατάσταση ρυθμίστηκε άμεσα και στην ζώνη του ευρώ με μέτρα που πάρθηκαν από τη **Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ)** σε συντονισμό με τις τράπεζες των κρατών μελών της .

2.2. Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) και μέτρα στήριξης

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ), από την 1η Ιανουαρίου 1999, αποτελεί το κεντρικό θεσμικό όργανο της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης και είναι υπεύθυνη για τη νομισματική πολιτική στη ζώνη του ευρώ. Η ΕΚΤ και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες όλων των κρατών μελών της ΕΕ συγκροτούν το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών. Στόχος του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών είναι η **διατήρηση σταθερότητας των τιμών**.

Σε συνέντευξη τύπου που πραγματοποιήθηκε στην Φρανκφούρτη στις 12 Μαρτίου 2020 με παρευρισκόμενους την Πρόεδρο της ΕΚΤ Christine Lagarde ,τον Αντιπρόεδρο της ΕΚΤ Luis de Guindos και τον Εκτελεστικό Αντιπρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Dombrovskis ,σκοπός της ΕΚΤ ήταν να διασφαλίσει ότι όλοι οι τομείς της οικονομίας (οικογένειες, επιχειρήσεις, τράπεζες και κυβερνήσεις) μπορούν να επωφεληθούν από υποστηρικτικές συνθήκες χρηματοδότησης που τους επιτρέπουν να απορροφήσουν αυτό το πλήγμα .

Κατά συνέπεια, αποφάσισαν τη λήψη ολοκληρωμένης δέσμης μέτρων νομισματικής πολιτικής.

- Αποφασίστηκε η αγορά διάφορων στοιχείων ενεργητικού όπως κρατικά ομόλογα, εταιρικά ομόλογα ,καλυμμένα ομόλογα , τίτλους που εκδίδονται από ευρωπαϊκούς υπερεθνικούς οργανισμούς και τιτλοποιημένες απαιτήσεις (Eurora, 2020).Σκοπός ήταν η **προώθηση του δανεισμού στην πραγματική οικονομία και η διατήρηση των τιμών .**
- Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ αποφάσισε **να διατηρήσει τα επιτόκια της ΕΚΤ αμετάβλητα.**
- Αποφάσισαν πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης , με σκοπό **την άμεση παροχή στήριξης σε ρευστότητα προς το χρηματοπιστωτικό σύστημα της ζώνης του ευρώ.** Παρόλο που δεν διαπιστώθηκαν σημαντικές ενδείξεις πιέσεων στις **αγορές χρήματος** ή ελλείψεις ρευστότητας στο **τραπεζικό σύστημα,** αυτές οι πράξεις παρείχαν έναν αποτελεσματικό **μηχανισμό στήριξης σε περίπτωση ανάγκης. Είχαν στόχο να στηρίξουν τις τραπεζικές χορηγήσεις προς όσους έχουν πληγεί περισσότερο από την εξάπλωση του κορονοϊού, ιδίως τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις.** Σε όλη τη διάρκεια της εν λόγω περιόδου, το επιτόκιο αυτών των πράξεων ήταν κατά 25 μονάδες βάσης χαμηλότερο από το μέσο επιτόκιο που εφαρμόζεται στις πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης του Ευρωσυστήματος.
- Ακόμα ,αποφάσισε να αρχίσει ένα νέο προσωρινό πρόγραμμα αγοράς περιουσιακών στοιχείων τίτλων του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα για την αντιμετώπιση των **σοβαρών κινδύνων για τον μηχανισμό μετάδοσης της νομισματικής πολιτικής και τις προοπτικές για τη ζώνη του ευρώ που δημιουργούνται από το ξέσπασμα και την κλιμακούμενη διάδοση του κορονοϊού.** Σύμφωνα με το Δελτίο Τύπου στις 18 Μαρτίου του 2020 η ΕΚΤ ανακοίνωσε το **Πανδημικό Πρόγραμμα Έκτακτης Αγοράς 750 δισεκατομμυρίων ευρώ** έως το τέλος του 2020.Αυτό το ποσό αυξήθηκε σε 1,35 τρις έως το τέλος του Ιουνίου του 2021.

2.2.1. Γερμανία -δράση της Deutsche Bank

Η Deutsche Bank αποτελεί την κορυφαία εμπορική τράπεζα στην Γερμανία με ισχυρές ρίζες σε ευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο . Οι παροχές της είναι ο δανεισμός , η λιανική και ιδιωτική τραπεζική ,η τραπεζική συναλλαγών και επιχειρήσεων ,προϊόντα και υπηρεσίες διαχείρισης

περιουσιακών στοιχείων καθώς και επενδυτική τραπεζική σε ιδιώτες ,επιχειρήσεις ,εταιρείες ,κυβερνήσεις και επενδυτές .

Με το ξέσπασμα του Covid -19 , ο Διευθύνων Σύμβουλος της Deutsche Bank Christian Sewing είπε ότι έχουμε να κάνουμε με ένα μακροοικονομικό πλήγμα . Οι αλυσίδες εφοδιασμού έσπασαν, η ζήτηση κατάρρευσε σε τομείς όπως ο τουρισμός ,η αεροπορία, η φιλοξενία, η αυτοκινητοβιομηχανία , ορισμένες βιομηχανίες λιανικής και υπήρξαν στρεβλώσεις στην αγορά πετρελαίου.

Σε μια ενημέρωση που δημοσιεύθηκε στις 18 Μαρτίου του 2020, οι οικονομολόγοι της Deutsche Bank ανέφεραν ότι ο συνδυασμός των αρνητικών επιπτώσεων της πανδημίας στην Κίνα μαζί με τα δρακόντεια μέτρα περιορισμού για την αντιμετώπιση της εξάπλωσης και η απότομη σύσφιξη των χρηματοπιστωτικών συνθηκών υποδήλωναν σοβαρή παγκόσμια ύφεση που σημειώθηκε το πρώτο εξάμηνο του 2020. **Η συνολική ζήτηση**, πρόσθεσαν ,**βυθίστηκε** στην Κίνα μέχρι το τέλος του πρώτου τριμήνου και στον Ευρωπαϊκό Χώρο και τις ΗΠΑ μέχρι το τέλος του δεύτερου τριμήνου. Οι τριμηνιαίες μειώσεις στην αύξηση του ΑΕΠ υπερβαίνουν σημαντικά οτιδήποτε είχε καταγραφεί προηγουμένως τουλάχιστον από τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο.

Ο Όμιλος ΕΤΕπ (ο οποίος αποτελείται από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων) και η Deutsche Bank ένωσαν τις δυνάμεις τους εν έτει 2021 για να **υποστηρίξουν τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις** κατά την διάρκεια της κρίσης του κορονοϊού .Πιο συγκεκριμένα ο Όμιλος ΕΤΕπ παρείχε εγγύηση 75 εκατ. ευρώ στην Deutsche Bank και της επέτρεψε να δανείσει 300 εκατομμύρια ευρώ σε μικρές και μεσαίες εταιρείες στην Γερμανία .Η συναλλαγή εγκρίθηκε από τον Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τον Απρίλιο του 2021 και στήριξε πολύ περισσότερο τις μικρότερες επιχειρήσεις υπό ευνοϊκούς όρους από τις ελλείψεις ρευστότητας που προκλήθηκαν από τον Covid -19.

Επιπλέον η συναλλαγή αυτή υποστηρίχτηκε από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων (ΕΤΣΕ) ,το οποίο είναι ο κεντρικός πυλώνας Επενδυτικού Σχέδιου για την Ευρώπη .Ο όμιλος ΕΤΕπ και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είναι στρατηγικοί εταίροι για την κινητοποίηση επενδύσεων στην ευρωπαϊκή οικονομία.

Ο αντιπρόεδρος ΕΤΕπ Ambroise Fayolle, υπεύθυνος για τις λειτουργίες στην Γερμανία και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων είχε δηλώσει ότι **πολλές εταιρίες βίωσαν για μήνες πτώση της ζήτησης για τα αγαθά και τις υπηρεσίες τους** καθώς και πολλές αγωνίστηκαν

για να διατηρηθούν . Με την εγγύηση στην Deutsche Bank υπήρξε το απόλυτο όφελος των ΜΜΕ και των μεσαίων κεφαλαίων και ο όμιλος ΕΤΕπ απάντησε στον κορονοϊό με αυτά τα εθνικά προγράμματα.

Την ίδια περίοδο ,ο ευρωπαϊός επίτροπος για την Οικονομία Paolo Gentiloni , είχε δηλώσει ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση εργαζόταν συνεχώς για να υποστηρίξει τα ΜΜΕ και τις μεσαίες επιχειρήσεις σε όλη την Ευρώπη ,οι οποίες κατέχουν κεντρικό ρόλο στην οικονομία.

Έτσι λοιπόν χάρη σε αυτήν την εγγύηση η Deutsche Bank παρείχε δάνεια σε επιχειρήσεις σε όλη την Γερμανία ,βοηθώντας τες να ανακάμψουν ,να επενδύσουν και να δημιουργήσουν νέες θέσεις εργασίας .

2.3. Μη εξυπηρετούμενα δάνεια ή NPLs & Covid-19

Τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια ή NPLs είναι τραπεζικά δάνεια που υπόκεινται σε καθυστέρηση αποπληρωμής ή είναι απίθανο να αποπληρωθούν από τον δανειολήπτη. Η αδυναμία των δανειοληπτών να αποπληρώσουν τα δανειά τους επιδεινώθηκε κατά τη διάρκεια της κρίσης της πανδημίας . Ως αποτέλεσμα, πολλές τράπεζες είδαν συσσώρευση μη εξυπηρετούμενων δανείων στα βιβλία τους. Προκλήθηκαν προβλήματα στους ισολογισμούς των τράπεζων σε παγκόσμιο επίπεδο και μειώθηκε η χορήγηση νέων πιστώσεων .

Παράγοντες που μπορεί να δυσχεραίνουν την αντιμετώπιση των ΜΕΔ είναι αδυναμίες στον ισολογισμό μιας τράπεζας ,υψηλό κυβερνητικό χρέος καθώς και χαμηλή κερδοφορία των τραπεζών .Για να αντιμετωπιστεί μια τέτοια κατάσταση θα πρέπει να υπάρχει κεφαλαιακή επάρκεια στις τράπεζες και εφαρμογή των λογιστικών προτύπων .

Ο αντίκτυπος της πανδημίας COVID-19 ,επέφερε σημαντικές οικονομικές αναταραχές παγκοσμίως, οι οποίες με τη σειρά τους συνέβαλαν στην αποδυνάμωση των πιστωτικών συνθηκών και σε ορισμένες αποτιμήσεις περιουσιακών στοιχείων στο χρηματοπιστωτικό σύστημα. Τα ποσοστά καθυστερήσεων στεγαστικών και εμπορικών στεγαστικών δανείων αυξήθηκαν σημαντικά σε ορισμένες δικαιοδοσίες με δυνητικά επιζήμιες συνέπειες για την ποιότητα του ενεργητικού των χαρτοφυλακίων τραπεζικών δανείων. Οι **τράπεζες αντιμετώπισαν σημαντική αύξηση των μη εξυπηρετούμενων δανείων (NPLs)** λόγω της

αύξησης των αθετήσεων των νοικοκυριών και των εταιρειών και αναγκάστηκαν να αυξήσουν τις προβλέψεις ζημιών δανείων (LLPs) και τα επιδόματα.

Τα τραπεζικά συστήματα εισήλθαν στην κρίση του COVID-19 με ισχυρότερη κεφαλαιοποίηση και ρευστότητα από ό,τι σε προηγούμενες κρίσεις (EBA 2020, FED 2020). Οι συσσωρεύσεις ΜΕΔ είναι ένα επαναλαμβανόμενο χαρακτηριστικό οικονομικών κρίσεων και επεισοδίων οικονομικού στρες. Πρόσφατα παραδείγματα περιλαμβάνουν αρκετές ευρωπαϊκές χώρες, καθώς και οι ΗΠΑ μετά την Παγκόσμια Χρηματοπιστωτική Κρίση (EAT 2016, ΔΝΤ 2015, EKT 2017). Προηγούμενα παραδείγματα περιλαμβάνουν αρκετές ασιατικές οικονομίες τη δεκαετία του 1990 (Fung et al, 2004), σκανδιναβικές χώρες τη δεκαετία του 1990 (Borio et al, 2010) και η κρίση αποταμίευσης και δανείων των ΗΠΑ τη δεκαετία του 1980 (FDIC, 1997).

Όταν τα χαρτοφυλάκια ΜΕΔ αυξάνονται, κάποιες τράπεζες τα πωλούν με μειωμένο επιτόκιο για να βελτιστοποιήσουν τους ισολογισμούς τους και να επικεντρωθούν στην εκτέλεση των δανείων. Οι περισσότερες δραστηριότητες ΜΕΔ σταμάτησαν στην αρχή της πανδημίας, αλλά το δεύτερο εξάμηνο του 2020 επανήλθαν.

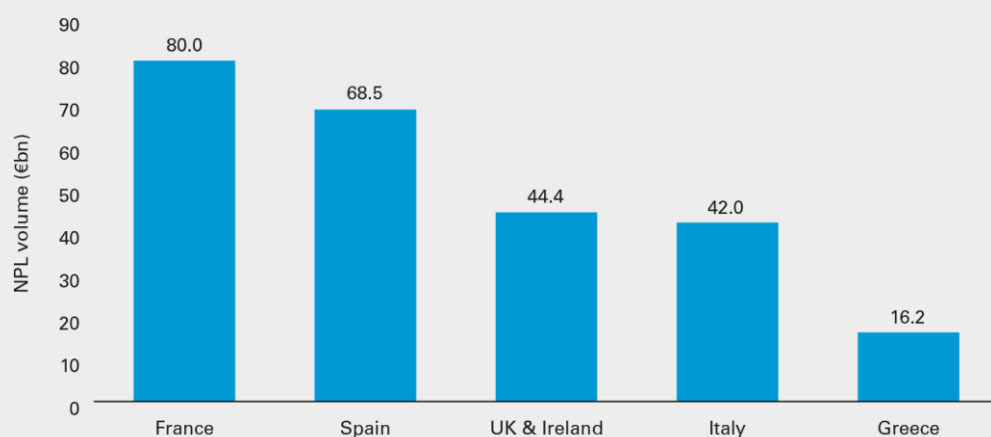
Το 2020 σημειώθηκε σημαντική επιβράδυνση στη δραστηριότητα αφού διαπραγματεύτηκαν περίπου 35% κάτω από τα σύνολα του 2019. Στην Ευρώπη κυριάρχησαν τα προγράμματα με κρατική εγγύηση στις συναλλαγές που πραγματοποιήθηκαν μέχρι το τέλος του 2020.

Ο μέσος λόγος NPL μεταξύ των τραπεζών της Ευρωπαϊκής Αρχή Τραπεζών μειώθηκε το 4ο τρίμηνο του 2020 στο 2,6%, αντανakλώντας μείωση του όγκου και αύξηση του συνολικού δανεισμού. Στην Ευρώπη, η Ιταλία και η Ελλάδα σημείωσαν τη σημαντικότερη δραστηριότητα NPL το 2020, χάρη στα προγράμματα τιτλοποίησης με κρατική εγγύηση.

Αντίθετα, οι τράπεζες του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας είδαν μια μέτρια αύξηση στον όγκο κινδύνου παρά τις κυβερνητικές προσπάθειες να αμβλύνει τον αντίκτυπο της πανδημίας. Η Γαλλία και η Ισπανία είδαν την μεγαλύτερη αύξηση στο όγκο κινδύνου.

Όπως παρατηρούμε στο γράφημα 2 η κατάσταση παραμένει ίδια και στο τέλος του 2021. Οι ευρωπαϊκοί όγκοι ΜΕΔ συνέχισαν να μειώνονται το 2021, καθώς οι άνευ προηγουμένου δημοσιονομικές και νομισματικές παρεμβάσεις έδωσαν σε πολλούς οργανισμούς χώρο να αναπνεύσουν. Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (EBA) το τέταρτο τρίμηνο του 2021 ο κίνδυνος σημαντικής οικονομικής διαταραχής λόγω του COVID-19 συνέχισε να μειώνεται τα τελευταία δύο τρίμηνα. **Ακόμα, η ποιότητα του ενεργητικού αυξήθηκε σε ολόκληρο τον τραπεζικό τομέα, με μείωση 7% των ΜΕΔ το 2021.**

NPL volumes in Europe at end-2021 (€bn-equivalent)

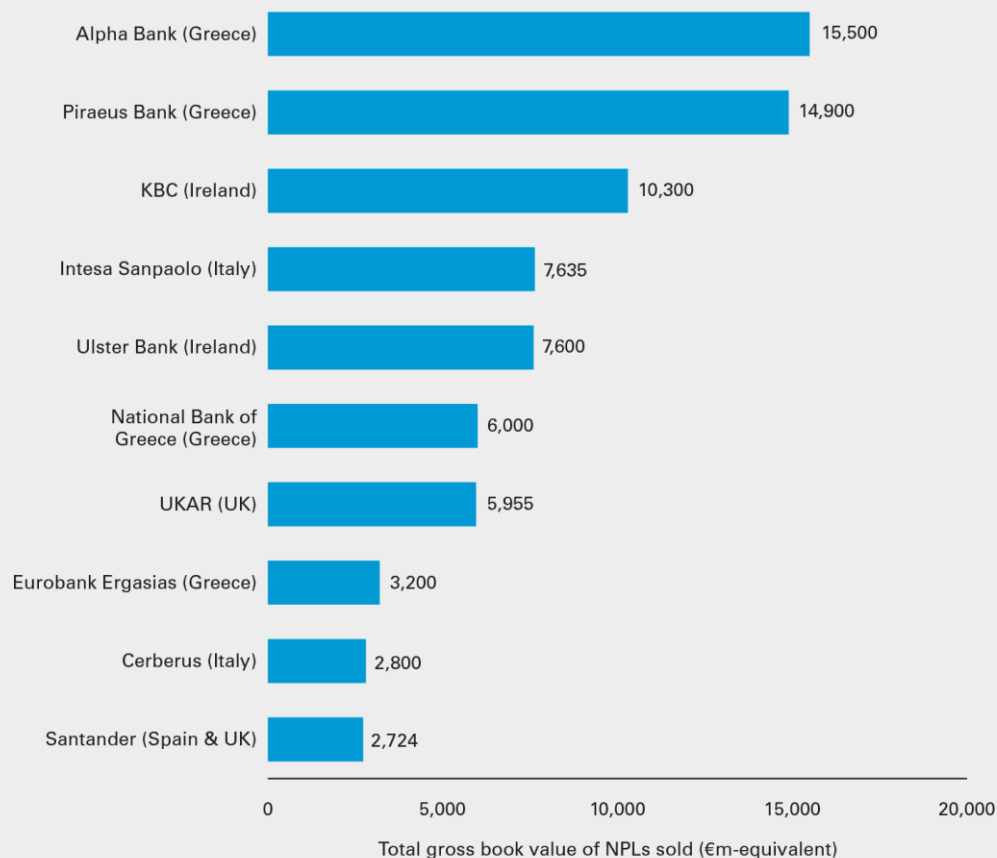

Source: Debtwire ABS Europe, based on Stage 3 loans in financial reports from the largest banks in each jurisdiction

Γράφημα 2. Τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια στην Ευρώπη στο τέλος του 2021

Οι εκποιήσεις κληροδοτημένων περιουσιακών στοιχείων συνεχίστηκαν, ιδιαίτερα σε αγορές όπως η Ελλάδα και η Ιταλία, όπου τα προγράμματα κρατικής υποστήριξης στήριξαν τέτοιες πωλήσεις, αλλά αυτές μειώθηκαν καθώς οι τράπεζες εργάστηκαν για να ξεπεράσουν τις εκκρεμότητες τους.

European NPL top sellers in 2021 (€m equivalent)

Source: Debtwire ABS Europe's European NPLs database

Γράφημα 3. Κορυφαίες πωλήσεις ευρωπαϊκών NPL το 2021

Όπως παρατηρούμε και από το γράφημα 3 το 2021 στην Ελλάδα η τράπεζα Πειραιώς και η Alpha bank χαρακτηρίστηκαν ως οι κορυφαίοι πωλητές ευρωπαϊκών NPL. **Οι 4 συστημικές ελληνικές τράπεζες έκαναν πωλήσεις ύψους 39,600 εκατ. € το έτος 2021 .**

2.4. Η επίδραση του Covid - 19 στην Ελληνική Οικονομία

Η Ελλάδα, βγαίνοντας από την περίοδο της χρηματοοικονομικής κρίσης του 2008 έδειχνε σημάδια επανόδου σε μία περίοδο κοινωνικής και οικονομικής κανονικότητας. Η εμφάνιση της πανδημίας βρήκε την Ελληνική οικονομία σε κατάσταση με θετικά δημοσιονομικά μεγέθη και προσβάσεις στις διεθνείς αγορές . Άλλαξε όμως αυτά τα δεδομένα έχοντας σημαντικές επιπτώσεις στο σύνολο της οικονομίας.

Πίνακας 2. Βασικοί δείκτες σύγκρισης της οικονομικής κρίσης του 2008 με την κατάσταση της χώρας πριν την υγειονομική κρίση του 2020 (στοιχεία ΕΛ.ΣΤΑΤ.)

Κατηγορίες	Χρηματοοικονομική κρίση του 2008	Πριν την Πανδημία(2019)
ΑΕΠ	175,2 δισ €	183,6 δισ €
Ανεργία	27,50%	17,30%
Δείκτης Οικονομικού Κλίματος	79,3 μονάδες	110,4 μονάδες
Εξαγωγές Αγαθών & Υπηρεσιών	20% του ΑΕΠ	38,1 % του ΑΕΠ
Μη Εξυπηρετούμενα Δάνεια	49,10%	40,10%

Η Ελλάδα επέδειξε γρήγορα αντανακλαστικά στη διαχείριση της πανδημικής κρίσης. Πραγματοποιήθηκε η ψηφιοποίηση των λειτουργιών της δημόσιας διοίκησης ωθώντας τον εκσυγχρονισμό του ελληνικού κράτους .Πολλές επιχειρήσεις προσαρμοστήκαν στις ανάγκες της πανδημίας κάνοντας χρήση ψηφιακών λύσεων . Με βάση τα στοιχεία του υπουργείου Οικονομικών τον Οκτώβριο του 2020 σημειώθηκε αύξηση των ηλεκτρονικών συναλλαγών κατά € 3 δισ. σε σχέση με το προηγούμενο έτος .Εννέα μήνες μετά το ξέσπασμα του Covid -19 , η ελληνική οικονομία συρρικνώθηκε 8,5 % λιγότερο ποσοστό σε σχέση με την οικονομία της Ευρωζώνης 9,2% ενώ υπήρξαν οικονομίες άλλων χωρών στην Ευρώπη που παρουσίασαν βαθύτερη ύφεση σε αυτό το διάστημα .

Η πορεία της Ελληνικής Οικονομίας στην πανδημία ήταν πολύ θετική όπως απέδειξε η κατάταξή της στο International Institute for Management Development (IMD) για την διεθνή ανταγωνιστικότητα των οικονομιών .Αυτή η θετική εξέλιξη προέκυψε από το γεγονός ότι λειτουργήσαν συντονιστικά και σε επιτυχή επίπεδα η απόδοση του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα ,η ποιότητα των υποδομών καθώς και γενικά η οικονομική επίδοση της χώρας μας .

Στον παρακάτω πίνακα απεικονίζονται οι τιμές του ΑΕΠ και της Ανεργίας στην Ελλάδα σε 3 περιόδους .Παρατηρούμε ότι έχοντας ανακάμψει σημαντικά η ελληνική οικονομία μετέπειτα από σχεδόν μια δεκαετία από την χρηματοπιστωτική κρίση του 2008 ,οι επιπτώσεις της πανδημίας είχαν καθοδική τάση όπως ήταν αναμενόμενο αλλά δεν επέφεραν σημαντικές αλλαγές στις τιμές .

Πίνακας 3. Σύγκριση ΑΕΠ και Ανεργίας στην Ελλάδα σε 3 χρονικές περιόδους

Κατηγορίες	Χρηματοοικονομική κρίση του 2008	Πριν την Πανδημία 2019	2020
ΑΕΠ	175,2 δισ €	183,4 δισ €	165,4 δισ €
Ανεργία	27,50%	17,30%	16,30%

(Στοιχεία ΕΛ.ΣΤΑΤ)

Το 2022 , η ελληνική οικονομία παρουσίασε ρυθμό ανάπτυξης 5,9 % .Αυξήθηκαν οι εξαγωγές από 40 δις ευρώ το 2021 σε 54,7 δις ευρώ το 2022 .Επιπρόσθετα ,είχαμε αύξηση του ΑΕΠ των επενδύσεων από 12% σε 13,30 % .Η ανεργία μειώθηκε από το 16,30 % το 2020 στο 12,40 % το 2022 .

Πίνακας 4.Βασικοί Οικονομικοί Δείκτες της Ελλάδας (2018-2022)

Βασικοί Οικονομικοί Δείκτες 2018-2022	2018	2019	2020	2021	2022
ΑΕΠ σε σταθερές τιμές 2015 (%)	1,70%	1,90%	-9,00%	8,40%	5,90%
ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές (%)	1,50%	2,10%	-9,80%	9,80%	14,50%
ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές (δισ ευρώ)	179,6	183,4	165,4	181,7	208
Ποσοστό ανεργίας (μέσο ετήσιο)	19,30%	17,30%	16,30%	14,70%	12,40%
Επενδύσεις (% ΑΕΠ)	11,10%	10,70%	12%	13,30%	-
Εξαγωγές αγαθών σε τρέχουσες τιμές (δισ ευρώ)	33,5	33,9	30,8	40	54,7
Εισαγωγές αγαθών σε τρέχουσες τιμές (δισ ευρώ)	54,1	55,7	48,9	65,5	93

(Στοιχεία ΕΛ.ΣΤΑΤ)

2.5. Η δομή του Ελληνικού Τραπεζικού Συστήματος

Ο χρηματοοικονομικός τομέας της Ελλάδος κυριαρχείται από τις τράπεζες. Σήμερα υπάρχουν τέσσερις μεγάλες συστημικές τράπεζες οι οποίες κατέχουν περίπου το 90% του ενεργητικού των τραπεζών . Σύμφωνα με τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος και της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπάρχουν 17 εμπορικές και συνεταιριστικές τράπεζες με έδρα την Ελλάδα ,4 υποκαταστήματα πιστωτικών ιδρυμάτων με έδρα σε χώρα εκτός ΕΕ και 16 υποκαταστήματα πιστωτικών ιδρυμάτων με έδρα σε άλλα κράτη μέλη της ΕΕ. Οι τράπεζες με την πάροδο των ετών και λόγω των συγχωνεύσεων ελαττώθηκαν από 64 καταστήματα σε 37 (Ελληνική Ένωση Τραπεζών ,2010).

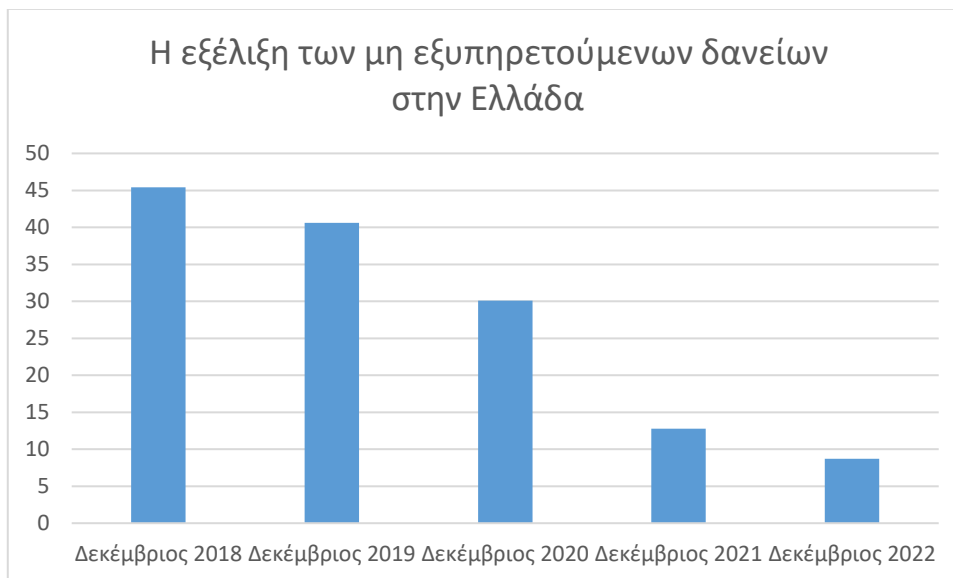
2.6. Τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια στην Ελλάδα

Η χρηματοπιστωτική κρίση του 2008 επέφερε δραματικές επιπτώσεις στα μη εξυπηρετούμενα δάνεια του ελληνικού τραπεζικού συστήματος .Σημειώθηκε ραγδαία αύξηση τους μέχρι και το 2016 ,αφού από το 2017 άρχισε να μειώνεται το ποσοστό .Έτσι όλα αυτά τα έτη επηρεάστηκε σημαντικά η ελληνική οικονομία .Τον Δεκέμβριο του 2008 ,πριν την έναρξη της χρηματοπιστωτικής κρίσης το ποσοστό των μη εξυπηρετούμενων δανείων ανερχόταν σε 5,7 % .Τον Δεκέμβριο του 2016 το ποσοστό ανήλθε σε 48,5 % .

Παρά το ξέσπασμα της πανδημίας τα ποσοστά των μη εξυπηρετούμενων δανείων των ελληνικών τραπεζών μειωνόταν ανά έτος . Οι τράπεζες μείωσαν το απόθεμα μη εξυπηρετούμενων δανείων το τέλος του 2022 κατά -80% σε σχέση με το τέλος του 2016.

Σε ανακοίνωση του υπουργείου Οικονομικών η θεαματική μείωση του αποθέματος των μη εξυπηρετούμενων δανείων οφείλεται στην καθοριστική συμβολή του σχεδίου Ηρακλής και την αξιοποίηση των κρατικών εγγυήσεων για την πώληση πακέτων ΜΕΔ .Καθώς και σε παρεμβάσεις που υλοποιήθηκαν για την συγκράτηση των ΜΕΔ στην περίοδο της πανδημίας (ΓΕΦΥΡΑ Ι, ΓΕΦΥΡΑ ΙΙ).

Στο παρακάτω γράφημα παρουσιάζεται αναλυτικά η εξέλιξη του ποσοστού των μη εξυπηρετούμενων δανείων από τον Δεκέμβριο του 2018 μέχρι και τον Δεκέμβριο του 2022 .Πιο αναλυτικά ,τον Δεκέμβριο του 2018 το ποσοστό ήταν 45,4%,τον Δεκέμβριο του 2019 ήταν 40,6% ,τον Δεκέμβριο του 2020 ήταν 30,1%,τον Δεκέμβριο του 2021 ήταν 12,8% και τον Δεκέμβριο του 2022 ήταν 8,7%.Πιο συγκεκριμένα, για το έτος του 2020 που εμφανίστηκε ο κορονοϊός τα ποσοστά ήταν τον Μάρτιο 37,8% ,τον Ιούνιο 37,2 % και τον Σεπτέμβριο 36,3% .

Γράφημα 4. Η εξέλιξη των μη εξυπηρετούμενων δανείων στην Ελλάδα από τον Δεκέμβριο του 2018 μέχρι τον Δεκέμβριο του 2022 -Στοιχεία από τις καταστάσεις της Τράπεζας της Ελλάδος

2.7. Καταθέσεις και Ρέπος στην Ελλάδα

Το Σύνολο Καταθέσεων Και Ρέπος αντικατοπτρίζει την εγχώρια ρευστότητα του τραπεζικού συστήματος. Με άλλα λόγια είναι η δυνατότητα των επιχειρήσεων και των νοικοκυριών να δανείζουν για να πραγματοποιούνται επενδύσεις. Το σύνολο των εγχώριων καταθέσεων αποτελείται από τις καταθέσεις ταμειευτηρίου, τις καταθέσεις όψεως και τις προθεσμιακές καταθέσεις .

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος το σύνολο των Καταθέσεων και Ρέπος άρχισε να παίρνει αρνητικές τιμές από τον Ιανουάριο του 2010. Πρακτικά οι καταθέσεις επιχειρήσεων και νοικοκυριών άρχισαν να μειώνονται δραματικά στο εγχώριο τραπεζικό σύστημα καθώς η Ελλάδα βρισκόταν αντιμέτωπη με την χρηματοπιστωτική κρίση του 2008. Υπήρξε μια ανάκαμψη από τον Μάρτιο του 2013 μέχρι και το Νοέμβριο του 2013 ,όμως από τον Δεκέμβριο του 2013 έως τον Ιούνιο του 2016 το σύνολο των καταθέσεων πήρε και πάλι αρνητικές τιμές .Κάθε αρνητική μεταβολή στο σύνολο των καταθέσεων σημαίνει ανησυχία για την βιωσιμότητα των ελληνικών τραπεζών .Από τον Ιούλιο του 2016 οι καταθέσεις άρχισαν και πάλι να αυξάνονται συνεχώς μέχρι και σήμερα .

Στο παρακάτω γράφημα παρουσιάζεται η εξέλιξη των καταθέσεων και του ρέπουσ στην Ελλάδα από τον Δεκέμβριο του 2018 μέχρι τον Δεκέμβριο του 2022.

Είναι εντυπωσιακό το γεγονός ότι παρά την κρίση λόγω της πανδημίας του κορονοϊού οι καταθέσεις στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα δεν παίρνουν αρνητικές τιμές αλλά παρουσιάζουν στον χρόνο ανοδική πορεία .

Γράφημα 5. Η εξέλιξη των καταθέσεων και του ρέπουσ στην Ελλάδα από τον Δεκέμβριο του 2018 μέχρι τον Δεκέμβριο του 2022 -Στοιχεία από τις καταστάσεις της Τράπεζας της Ελλάδος

2.8. Ελληνική Ένωση Τραπεζών για την μείωση των επιπτώσεων της πανδημίας

Στις 24.03.2020 η Ελληνική Ένωση Τραπεζών ενημέρωσε όλους τους συναλλασσόμενους των ελληνικών τραπεζών ότι μετά από την Τρίτη 24 Μαρτίου του 2020 δεν θα μπορούν να διενεργούν συναλλαγές με φυσική παρουσία στα τραπεζικά καταστήματα .Αυτό συνέβη διότι η ελληνική κυβέρνηση επέβαλε το προσωρινό μετρώ περιορισμού της κυκλοφορίας των πολιτών για την αντιμετώπιση του κινδύνου της διασποράς του COVID-19.Οι τράπεζες μέλη της ΕΕΤ αποφάσισαν μια σειρά μέτρων σε εργαζομένους και συναλλασσόμενους .

- Αρχικά οι αναλήψεις μετρητών ποσού έως 400 ευρώ πραγματοποιούνταν μόνο με την χρήση χρεωστικής κάρτας στα ATM .
- Οι καταθέσεις μετρητών ποσού έως και 1000 ευρώ πραγματοποιούνταν αποκλειστικά με την χρήση χρεωστικής κάρτας στα ATM .
- Η ενημέρωση λογαριασμών (κινήσεων και υπολοίπων) πραγματοποιούνταν μέσω internet/mobile banking ή στα ATM.
- Οι πληρωμές λογαριασμών τρίτων εξοφλούνταν μέσω internet/mobile banking ή στα ATM και στα Κέντρα Αυτόματων Συναλλαγών (APS).

Οι ενημερώσεις βιβλιαρίων στο δίκτυο καταστημάτων και οι πληρωμές λογαριασμών με χρήση μετρητών στο ταμείο ήταν αδύνατες .

Με τα παραπάνω μέτρα εξασφαλίστηκε ο έλεγχος της υγειονομικής μας προστασίας καθώς και η οριοθέτηση και ο έλεγχος των τραπεζικών συναλλαγών με σκοπό τον συντονισμό της κατάστασης της πανδημίας .

3. Κεφάλαιο 3: Χρηματοοικονομική Ανάλυση των τραπεζικών ιδρυμάτων με την χρήση αριθμοδεικτών

Στο συγκεκριμένο κεφάλαιο αναφέρεται η ανάλυση μεθόδων που χρησιμοποιήθηκαν για να εξεταστεί η πορεία των τεσσάρων ελληνικών τραπεζικών ιδρυμάτων κατά το διάστημα πριν την κρίση της πανδημίας του Covid 19 ,κατά την διάρκεια και μετά την κρίση .

3.1. Μελέτη των ελληνικών τραπεζών

Παρακάτω θα εξεταστούν οι επιπτώσεις που προκάλεσε η πανδημία του Covid 19 στην ελληνική οικονομία και συγκεκριμένα στις τέσσερις τράπεζες του ελληνικού συστήματος .Το τραπεζικό σύστημα επηρεάστηκε από την κρίση της πανδημίας το οποίο είναι προφανές από τους χρηματοοικονομικούς δείκτες που χρησιμοποιήθηκαν .Η περίοδος που μελετάται είναι από το 2018 έως το 2022 πάνω στις τέσσερις συστημικές ελληνικές τράπεζες :

1. Eurobank
2. Εθνική Τράπεζα
3. Τράπεζα Πειραιώς
4. Alpha Bank

3.2. Μεθοδολογία της εργασίας

Η μεθοδολογία που χρησιμοποιείται στην εργασία έχει ως στόχο την παρουσίαση των οικονομικών στοιχείων των τεσσάρων ελληνικών τραπεζικών ιδρυμάτων. Πραγματοποιείται αναφορά σε βασικά στοιχεία από τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις της κάθε τράπεζας ξεχωριστά και μέσω αυτών βρίσκονται οι χρηματοοικονομικοί δείκτες ρευστότητας ,αποδοτικότητας και κεφαλαιακής επάρκειας .Με αυτόν τον τρόπο παρατηρούμε την πορεία και εξέλιξη αυτών των μεγεθών στο πέρασμα της πενταετίας για να μπορεί ο αναλυτής να έχει μια ρεαλιστική εικόνα για την πορεία των τραπεζικών ιδρυμάτων .Επίσης οι δείκτες μετρούν τις επιδόσεις των οικονομικών οργανισμών και οδηγούν στην εξαγωγή συμπερασμάτων.

3.3. Χρήση των Οικονομικών στοιχείων

Τα οικονομικά στοιχεία που θα χρησιμοποιηθούν για τον υπολογισμό των αριθμοδεικτών αντλήθηκαν από τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις των 4 τραπεζών και πιο συγκεκριμένα από:

Τον Ισολογισμό

- Ρευστά Διαθέσιμα (Ενεργητικό)
- Απαιτήσεις κατά Πελάτες (Ενεργητικό)
- Χρεόγραφα Επενδυτικού Χαρτοφυλακίου (Ενεργητικό)
- Σύνολο Ενεργητικού (Ενεργητικό)
- Υποχρεώσεις προς Πελάτες (Παθητικό)
- Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων (Παθητικό)

Την Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης

- Προβλέψεις και Λοιπά Έξοδα Απομείωσης
- Καθαρά Κέρδη/(Ζημίες)

3.4. Χρηματοοικονομική Ανάλυση - Financial Analysis

Χρηματοοικονομική Ανάλυση (financial analysis), ονομάζεται η διαδικασία άντλησης οικονομικών πληροφοριών από τα χρηματοοικονομικά στοιχεία μιας επιχείρησης ή μιας τράπεζας , τα οποία βρίσκουμε σε λογιστικές καταστάσεις. Η χρηματοοικονομική ανάλυση γίνεται με τη βοήθεια των χρηματοοικονομικών δεικτών και είναι μια τεχνική σύγκρισης στοιχείων .Η ανάλυση των χρηματοοικονομικών αριθμοδεικτών επιτρέπει την εκτίμηση της προηγούμενης, της τωρινής και της προβλεπόμενης χρηματοοικονομικής κατάστασης κι απόδοσης ώστε να εστιάζουν οι αναλυτές στα δυνατά και αδύνατα σημεία της εξεταζόμενης επιχείρησης η τράπεζας .

3.5. Χρηματοοικονομικά μεγέθη -Αριθμοδείκτες

3.5.1. Δείκτες Ρευστότητας

Το κατά πόσο ρευστό είναι ένα περιουσιακό στοιχείο εξαρτάται από την ταχύτητα με την οποία μπορεί να μετατραπεί σε χρήμα ή ισοδύναμο χρήματος χωρίς να ελαττωθεί η αξία του (Νικολόπουλος Σ. 2022) .

Η ρευστότητα των τραπεζών βασίζεται σε δύο αριθμοδείκτες :

$$L1 = \frac{\text{Δάνεια /Χορηγήσεις(Απαιτήσεις κατά Πελάτες)}}{\text{Καταθέσεις (Υποχρεώσεις από Πελάτες)}} \quad \&$$

$$L2 = \frac{\text{Κυκλοφορούν Ενεργητικό (Ρευστά Διαθέσιμα)}}{\text{Μέσος Όρος Ενεργητικού (Σύνολο Ενεργητικού)}}$$

Αυτοί οι αριθμοδείκτες χρησιμοποιούνται για να προσδιοριστεί η τρέχουσα οικονομική κατάσταση της τράπεζας αλλά και η δυνατότητα της να ανταποκριθεί με άμεσο τρόπο σε πιθανό πρόβλημα ρευστότητας.

Ο δείκτης L1 δείχνει τη δυνατότητα που έχει η τράπεζα να χορηγεί δάνεια βασισμένη στις καταθέσεις της χωρίς να στραφεί στη διατραπεζική αγορά για την άντληση ρευστότητας. Πιο συγκεκριμένα πληροφορεί σε πόσες από τις υποχρεώσεις της μπορεί να ανταποκριθεί η τράπεζα μέσα από τα ρευστοποιήσιμα στοιχεία της .Όσο μικρότερος είναι ο δείκτης τόσο μεγαλύτερη ρευστότητα παρουσιάζει μια τράπεζα. Αποτέλεσμα του δείκτη κοντά στο 1 σημαίνει ικανοποιητική ρευστότητα και δείχνει ότι οι καταθέσεις μπορούν να καλύψουν τις χορηγήσεις δανείων επαρκώς .Αν η τιμή του δείκτη είναι πολύ υψηλή τότε το τραπεζικό ίδρυμα δεν μπορεί να εξασφαλίσει την απαιτούμενη ρευστότητα με αποτέλεσμα να στραφεί στον εξωτερικό δανεισμό και στα ομόλογα (Γεωργόπουλος Α.,2014) .

Ο δείκτης L2 δείχνει τη δυνατότητα των στοιχείων του ενεργητικού να ρευστοποιηθούν ώστε να καλύψουν τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της τράπεζας. Πιο συγκεκριμένα, ο δείκτης εκφράζει πόσες από τις υποχρεώσεις της μπορεί μια τράπεζα να ικανοποιήσει άμεσα ρευστοποιώντας τα στοιχεία που εμφανίζονται στο κυκλοφορούν ενεργητικό. Όσο μεγαλύτερη η τιμή του δείκτη τόσο μεγαλύτερη είναι η ρευστότητα της τράπεζας.

3.5.2. Δείκτες Κερδοφορίας -Αποδοτικότητας

Η απόδοση μιας επιχείρησης εξαρτάται από τις αποφάσεις και τις διάφορες πολιτικές που ακολουθεί η διοίκηση της. Οι δείκτες απόδοσης (profitability ratios) παρουσιάζουν την αποτελεσματικότητα με την οποία διοικείται μια επιχείρηση (Νικολόπουλος Σ. 2022) .Με άλλα λόγια ,οι αριθμοδείκτες αυτοί ,παρουσιάζουν την επίτευξη ή μη των στόχων σε συγκεκριμένη χρονική περίοδο ώστε να διοικείται αποτελεσματικά μια τράπεζα .

Τα μεγέθη για την μέτρηση της κερδοφορίας ενός τραπεζικού ιδρύματος είναι :

ROA (Return On Assets -Δείκτης Αποδοτικότητας Ενεργητικού)

$$ROA(\Delta AE) = \frac{\text{Καθαρά Κέρδη}}{\text{Σύνολο Ενεργητικού}} (\%) \quad \&$$

ROE (Return On Equity -Δείκτης Απόδοσης Ιδίων Κεφαλαίων)

$$ROE (\Delta AIK) = \frac{\text{Καθαρά Κέρδη}}{\text{Ίδια Κεφάλαια}} (\%)$$

Ο δείκτης ROA αντανακλά την ικανότητα ενός τραπεζικού ιδρύματος να χρησιμοποιεί τους οικονομικούς πόρους του για να δημιουργεί καθαρά κέρδη.

Με άλλα λόγια, ο δείκτης αυτός μετρά την απόδοση όλων των επενδυμένων κεφαλαίων (ιδίων και ξένων) μιας επιχείρησης ή τράπεζας . Μεγαλύτερη τιμή του δείκτη δείχνει μεγαλύτερη ικανότητα της τράπεζας να παράγει κέρδη και να αξιοποιεί αποτελεσματικά τα περιουσιακά της στοιχεία. Μία ικανοποιητική απόδοση του αριθμοδείκτη βρίσκεται μεταξύ 1% έως 2,5% .

Ο δείκτης ROE δείχνει την αποτελεσματικότητα με την οποία μια επιχείρηση ή μια τράπεζα χρησιμοποιεί τα κεφάλαια των ιδιοκτητών της, καθώς παρουσιάζει το μέγεθος των κερδών που δημιουργήθηκε από τα κεφάλαια, που έχουν επενδύσει οι μέτοχοι στην επιχείρηση ή τράπεζα. Όσο μεγαλύτερη η τιμή του δείκτη τόσο μεγαλύτερη είναι η απόδοση των κεφαλαίων που έχουν επενδύσει οι μέτοχοι στην τράπεζα. Για παράδειγμα εάν είναι χαμηλός ο δείκτης αυτός σε μια τράπεζα σε σύγκριση με κάποιες άλλες τότε υπάρχει κίνδυνος να μην μπορεί να αντλήσει κεφάλαια από την κεφαλαιαγορά.

3.5.3. Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας

Αριθμοδείκτης Ίδια Κεφάλαια προς Ενεργητικό- Δείκτης Διάρθρωσης Κεφαλαίων (Αυτονομία)

Αξιοσημείωτης σημασίας για ένα τραπεζικό ίδρυμα είναι η ύπαρξη επαρκών ιδίων κεφαλαίων με σκοπό την ομαλή λειτουργία του και την εκπλήρωση των υποχρεώσεων του. Ο αριθμοδείκτης ίδια κεφάλαια προς σύνολο ενεργητικού εκφράζει το ύψος των ζημιών που μπορεί να αντέξει οικονομικά μια τράπεζα. Ένας υψηλός δείκτης προδιαθέτει ευημερία για την ρευστότητα μια τράπεζας και μικρή πιθανότητα δυσκολίας για την εξόφληση των υποχρεώσεων της. Αντίθετα, ένας χαμηλός δείκτης δείχνει μια επικίνδυνη κατάσταση της τράπεζας με μεγάλες ζημιές. Τέλος, ο δείκτης αυτός εκφράζει μια εικόνα αυτονομίας για την τράπεζα καθώς και ανεξαρτησία από εξωτερική χρηματοδότηση.

Αριθμοδείκτης Ίδια Κεφάλαια προς Ενεργητικό = $\frac{\text{Ίδια Κεφάλαια}}{\text{Σύνολο Ενεργητικού}}$

Ο αριθμοδείκτης κεφαλαιακής επάρκειας δείχνει κατά ποσό τα κεφάλαια που διαθέτει μια τράπεζα είναι επαρκή για την αντιμετώπιση των κινδύνων που αντιμετωπίζει. Για τον υπολογισμό της χρησιμοποιούνται στον τύπο της και άλλοι αριθμοδείκτες και υπολογίζεται όπως φαίνεται παρακάτω :

$$C = \frac{\text{Βασικά Κεφάλαια (Tier I)} + \text{Συμπληρωματικά Κεφάλαια (Tier II)}}{\text{Σταθμισμένα απέναντι στον κίνδυνο στοιχεία του ενεργητικού}}$$

Κεφάλαια TIER I ορίζουμε τα βασικά ίδια κεφάλαια της τράπεζας, το άθροισμα της ονομαστική αξίας κοινών και προνομιούχων μετοχών με επιπρόσθετα ίδια κεφάλαια.

Κεφάλαια TIER II ορίζουμε τα συμπληρωματικά ίδια κεφάλαια δηλαδή το άθροισμα αποθεματικά αναπροσαρμογής , προνομιούχες μετοχές, υβριδικά μέσα και μετατρέψιμα χρεόγραφα .

Σταθμισμένα απέναντι στον κίνδυνο στοιχεία του ενεργητικού ορίζουμε τα στοιχεία μιας τράπεζας που σταθμίζονται ανάλογα με την έκθεσή της στον κίνδυνο .

Το ελάχιστο μέγεθός του συγκεκριμένου αριθμοδείκτη είναι το 8% .

Όσο υψηλότερη είναι η τιμή του αριθμοδείκτη τόσο μεγαλύτερη είναι η επάρκεια των κεφαλαίων που διαθέτει μια τράπεζα και συνεπώς τόσο λιγότερη ανάγκη υφίσταται για χρηματοδότηση από εξωτερικές πηγές .

3.5.4. Δείκτης προβλέψεις και λοιπά έξοδα απομείωσης & Δείκτης Χρεόγραφα Επενδυτικού Χαρτοφυλακίου – Πιστωτικός Κίνδυνος

Ως πιστωτικό κίνδυνο μιας τράπεζας ορίζουμε την πιθανότητα μη είσπραξης των απαιτήσεων λόγω αθέτησης των υποχρεώσεων των πιστούχων. Πιο συγκεκριμένα ορίζεται ως η πιθανότητα αφερεγγυότητας και αδυναμίας αποπληρωμής δανειακών κεφαλαίων από την πλευρά των δανειοληπτών με αποτελέσματα στέρηση εσοδών και πιθανή πτώχευση της τράπεζας .

Τρόπος υπολογισμού του πιστωτικού κίνδυνου είναι ο δείκτης δάνειων μετά από προβλέψεις προς το σύνολο ενεργητικού που πρακτικά αυτό δείχνει την ικανότητα του δανειζόμενου να είναι φερέγγυος ή μη στις υποχρεώσεις του δανείου.

$$\text{Δείκτης προβλέψεις και λοιπά έξοδα απομείωσης} = \frac{\text{Απομειώσεις και Προβλέψεις}}{\text{Σύνολο Ενεργητικού}}$$

Όσο περισσότερες επενδύσεις υπάρχουν τόσο περισσότερα είναι τα κέρδη για την τράπεζα .Συνεπώς ένα χαρτοφυλάκιο καλής ποιότητας προσφέρει κέρδη ενώ ένα χαρτοφυλάκιο κακής ποιότητας προσφέρει ζημίες στην τράπεζα .(Γεωργόπουλος Α. 2014)

$$\text{Δείκτης Χρεόγραφα Επενδυτικού Χαρτοφυλακίου} = \frac{\text{Χρεόγραφα Επενδύσεων}}{\text{Σύνολο Ενεργητικού}}$$

4. Κεφάλαιο 4: Χρηματοοικονομική Ανάλυση των κυριότερων ελληνικών τραπεζών (2018-2022)

4.1. Οικονομικά Στοιχεία της Eurobank

Πίνακας 5. Οικονομικά στοιχεία της Eurobank -Περίοδος 2018 έως 2022

Ποσά σε Εκατ €	2018	2019	2020	2021	2022
Προβλέψεις και Λοιπά Έξοδα Απομείωσης	606	529	-1.508	-	-
Καθαρά Κέρδη /(Ζημίες)	33	31	-1.512	55	-
Ενεργητικό					
Ρευστά Διαθέσιμα	397	2.626	-	-	-
Απαιτήσεις κατά Πελάτες	29.354	29.698	-	-	-
Χρεόγραφα Επενδυτικού Χαρτοφυλακίου	6.597	6.580	942	949	-
Σύνολο Ενεργητικού	50.275	54.846	5.051	5.051	-
Παθητικό					
Υποχρεώσεις προς Πελάτες	29.135	32.693	-	-	-
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων	4.378	5.857	4.103	4.160	-

4.2. Οικονομικά στοιχεία της Εθνικής Τράπεζας

Πίνακας 6. Οικονομικά στοιχεία της Εθνικής Τράπεζας -Περίοδος 2018 έως 2022

Ποσά σε Εκατ €	2018	2019	2020	2021	2022
Προβλέψεις και Λοιπά Έξοδα Απομείωσης	-299	-355	-1155	-60	-252
Καθαρά Κέρδη/(Ζημίες)	62	149	278	732	826
Ενεργητικό					
Ρευστά Διαθέσιμα	4.904	3.302	9.006	15.539	13.957
Απαιτήσεις κατά Πελάτες	29.103	27.911	25.444	28.886	33.782
Χρεόγραφα Επενδυτικού Χαρτοφυλακίου	4.239	8.587	14.721	14.552	12.905
Σύνολο Ενεργητικού	59.287	59.361	72.010	78.520	75.816
Παθητικό					
Υποχρεώσεις προς Πελάτες	42.249	42.661	47.510	52.228	53.704
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων	4.638	4.933	4.611	5.241	5.883

4.3. Οικονομικά στοιχεία της Τράπεζας Πειραιώς

Πίνακας 7. Οικονομικά στοιχεία της Τράπεζας Πειραιώς -Περίοδος 2018 έως 2022

Ποσά σε Εκατ €	2018	2019	2020	2021	2022
Προβλέψεις και Λοιπά Έξοδα Απομείωσης	733	1.017	1.386	3.134	-17
Καθαρά Κέρδη/(Ζημίες)	51	27	-726	-3.046	103
Ενεργητικό					
Ρευστά Διαθέσιμα	2.548	3.314	-	-	-
Απαιτήσεις κατά Πελάτες	40.557	39.801	3.826	-	-
Χρεόγραφα Επενδυτικού Χαρτοφυλακίου	-	-	-	-	-
Σύνολο Ενεργητικού	60.420	61.007	10.036	6.428	6.457
Παθητικό					
Υποχρεώσεις προς Πελάτες	44.919	47.572	-	-	-
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων	7.554	7.553	6.708	5.439	5.465

4.4. Οικονομικά στοιχεία της Alpha Bank

Πίνακας 8. Οικονομικά στοιχεία της Alpha Bank -Περίοδος 2018 έως 2022

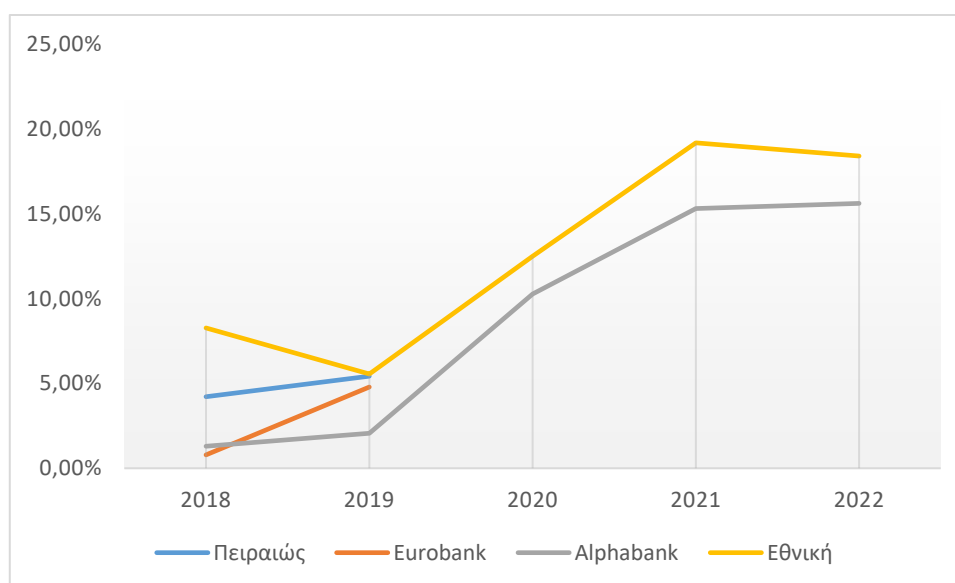
Ποσά σε Εκατ €	2018	2019	2020	2021	2022
Προβλέψεις και Λοιπά Έξοδα Απομείωσης	1.479	925	1.143	- 402.285	- 476.378
Καθαρά Κέρδη/(Ζημίες)	63	55	138	111.965	404.964
Ενεργητικό					
Ρευστά Διαθέσιμα	720	1.202	6.682	10.320	11.271
Απαιτήσεις κατά Πελάτες	35.648	34.855	35.281	33.413	35.005
Χρεόγραφα Επενδυτικού Χαρτοφυλακίου	4.888	6.224	5.171	5.503	1.044
Σύνολο Ενεργητικού	55.177	57.981	165.021	67.398	72.146
Παθητικό					
Υποχρεώσεις προς Πελάτες	33.492	35.541	39.535	42.898	45.568
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων	7.851	8.107	8.005	5.786	6.253

5. Κεφάλαιο 5: Ανάλυση των χρηματοοικονομικών αριθμοδεικτών των 4 συστημικών τραπεζών (2018-2022)

5.1. Δείκτες Ρευστότητας (Ρευστά Διαθέσιμα / Σύνολο Ενεργητικού)

Πίνακας 9. Δείκτες Ρευστότητας (Ρευστά Διαθέσιμα / Σύνολο Ενεργητικού) των Τραπεζών (2018-2022)

Έτος / Τράπεζα	2018	2019	2020	2021	2022
Πειραιώς	4,22%	5,43%	-	-	-
Eurobank	0,79%	4,79%	-	-	-
Alpha Bank	1,30%	2,07%	10,28%	15,31%	15,62%
Εθνική	8,27%	5,56%	12,51%	19,19%	18,41%

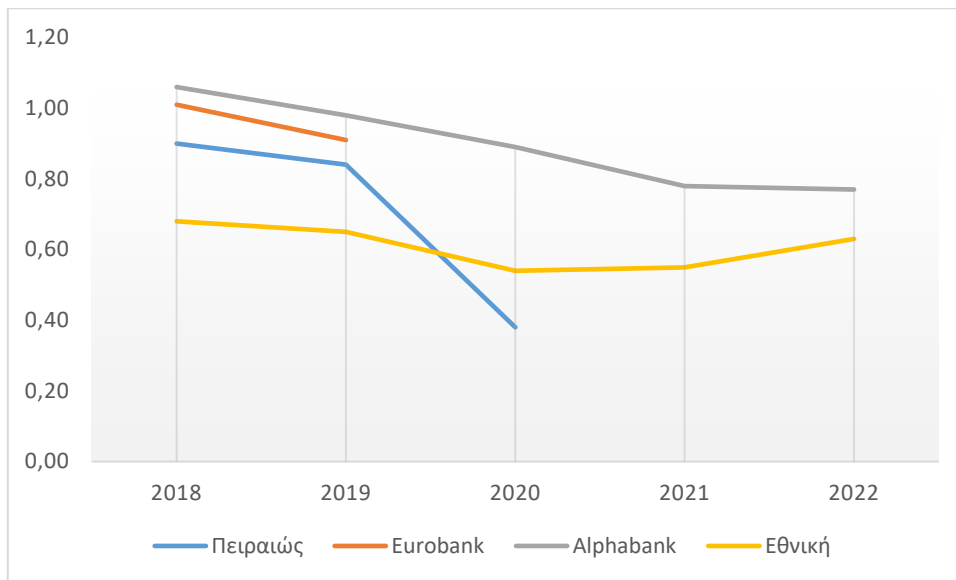
Γράφημα 6. Δείκτες Ρευστότητας (Ρευστά Διαθέσιμα / Σύνολο Ενεργητικού) των Τραπεζών (2018-2022)

Το ποσοστό των ρευστών διαθέσιμων που υπάρχουν στην τράπεζα προς το σύνολο του ενεργητικού απεικονίζει το ποσοστό των εσόδων που έχει ως καταθέσεις μια τράπεζα σε σχέση με αυτά που έχει επενδύσει. Η τράπεζα Πειραιώς κινήθηκε το 2018 και 2019 στα ίδια επίπεδα όμως από το 2020 έως το 2022 δεν είχε καθόλου ρευστά διαθέσιμα. Η Eurobank το 2018 είχε χαμηλό δείκτη κάτι που σημαίνει ότι υπήρχε μεγάλος κίνδυνος για απώλειες και πιθανότητα να μην μπορούσε να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις της. Το 2019 ο δείκτης παρουσίασε άνοδο με αύξηση στα διαθέσιμα, όμως το 2020 και το 2021 δεν υπήρχαν καθόλου ρευστά διαθέσιμα. Αναφορικά με την Alpha Bank το 2018 ο δείκτης ήταν σχετικά μικρός αλλά παρατηρούμε ότι μέχρι το 2022 υπήρξε μεγάλη αύξηση. Όσο πιο μεγάλος είναι ο δείκτης τόσο η τράπεζα χρησιμοποιεί τα περιουσιακά της στοιχεία αποτελεσματικά. Παρόμοια πορεία με την Alpha Bank είχε η Εθνική Τράπεζα με μια μικρή πτώση το 2019, το οποίο αντανάκλα ότι τα ρευστοποιήσιμα στοιχεία της ήταν επαρκή.

5.2. Δείκτες Ρευστότητας (Χορηγήσεις / Καταθέσεις)

Πίνακας 10. Δείκτες Ρευστότητας (Χορηγήσεις / Καταθέσεις) των Τραπεζών (2018-2022)

Έτος / Τράπεζα	2018	2019	2020	2021	2022
Πειραιώς	0,90	0,84	0,38	-	-
Eurobank	1,01	0,91	-	-	-
Alpha Bank	1,06	0,98	0,89	0,78	0,77
Εθνική	0,68	0,65	0,54	0,55	0,63

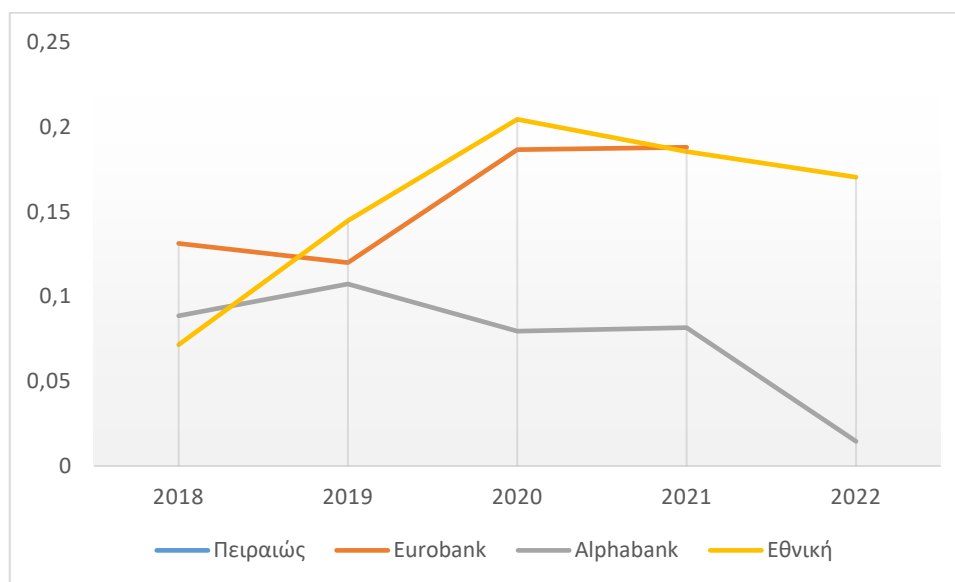
Γράφημα 7. Δείκτες Ρευστότητας (Χορηγήσεις / Καταθέσεις) των Τραπεζών (2018-2022)

Σύμφωνα με τον παραπάνω πίνακα ο δείκτης του 2018 της Τράπεζα Πειραιώς ήταν κοντά στο 1 πράγμα που σημαίνει ότι υπήρχε ικανοποιητική ρευστότητα . Το 2019 ξεκίνησε να μειώνεται και το 2020 μειώθηκε κατά πολύ και έτσι υπήρξε κίνδυνος ρευστότητας .Το 2021 και 2022 δεν υπήρξαν χορηγήσεις και καταθέσεις .Παρόμοια πορεία είχε και η Eurobank ,με πιο αυξημένους δείκτες το 2018 και 2019 σε σχέση με την τράπεζα Πειραιώς και καλά επίπεδα ρευστότητας .Η Alpha Bank παρουσιάζει καθοδική πορεία από το 2018 έως το 2022 ,ξεκινώντας από ικανοποιητική ρευστότητα .Η Εθνική Τράπεζα ,όπως φαίνεται ,αντιμετώπιζε προβλήματα από το 2018 έως το 2022 αφού ο δείκτης παρέμεινε σταθερά σε χαμηλά επίπεδα .

5.3. Δείκτες Χαρτοφυλάκιο Επενδύσεων / Σύνολο Ενεργητικού

Πίνακας 11. Δείκτες Χαρτοφυλάκιο Επενδύσεων / Σύνολο Ενεργητικού των Τραπεζών (2018-2022)

Έτος/Τράπεζα	2018	2019	2020	2021	2022
Πειραιώς	-	-	-	-	-
Eurobank	13,12%	11,99%	18,65%	18,79%	-
Alpha Bank	8,86%	10,73 %	7,95%	8,16%	1,45%
Εθνική	7,15%	14,47%	20,44%	18,53%	17,02%

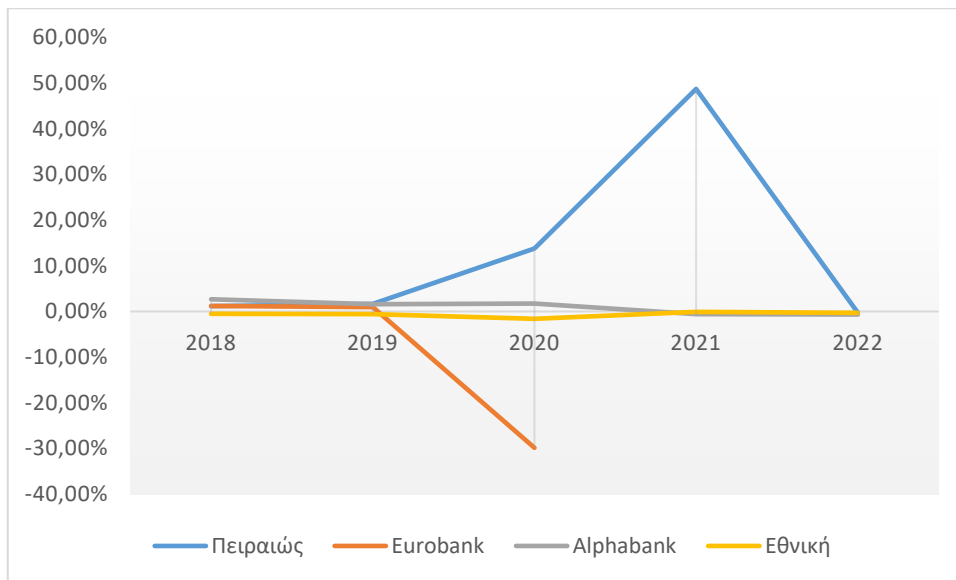
Γράφημα 8. Δείκτες Χαρτοφυλάκιο Επενδύσεων / Σύνολο Ενεργητικού των Τραπεζών (2018-2022)

Όπως παρατηρούμε από τον πίνακα η τράπεζα Πειραιώς δεν είχε καθόλου επενδύσεις την περίοδο 2018 έως 2022 .Για την Eurobank , το ποσοστό ήταν σε μέτρια επίπεδα το 2018 και 2019 , όμως κατά την περίοδο του Covid 19 ,2020 έως 2021 , το ποσοστό αυξήθηκε σημαντικά άρα είχε περισσότερες επενδύσεις . Η Alpha Bank από το 2018 έως το 2021 παρουσίασε μια σταθερότητα στους δείκτες της κατά μέσο ορό στο 9 % με μικρές αυξομειώσεις .Παρατηρούμε όμως δραματική διαφορά το 2022 ,επομένως το χαρτοφυλάκιο των επενδύσεων της ήταν κακής ποιότητας .Η Εθνική Τράπεζα ξεκίνησε με ποσοστό περίπου στο 7 % το 2018 ,το διπλασίασε το 2019 ,το 2020 το αύξησε σημαντικά και παρέμεινε σταθερά με μια μικρή πτώση στον δείκτη έως το 2022 με χαρτοφυλάκιο επενδύσεων καλής ποιότητας .

5.4. Δείκτες Απομείωση + Προβλέψεις / Σύνολο Ενεργητικού

Πίνακας 12.Δείκτες Απομείωση + Προβλέψεις / Σύνολο Ενεργητικού των Τραπεζών (2018-2022)

Έτος/Τράπεζα	2018	2019	2020	2021	2022
Πειραιώς	1,21%	1,67%	13,81%	48,75%	-0,26%
Eurobank	1,21%	0,96%	-29,86%	-	-
Alpha Bank	2,68%	1,60%	1,76%	-0,60%	-0,66%
Εθνική	-0,50%	-0,60%	-1,60%	-0,08%	-0,33%

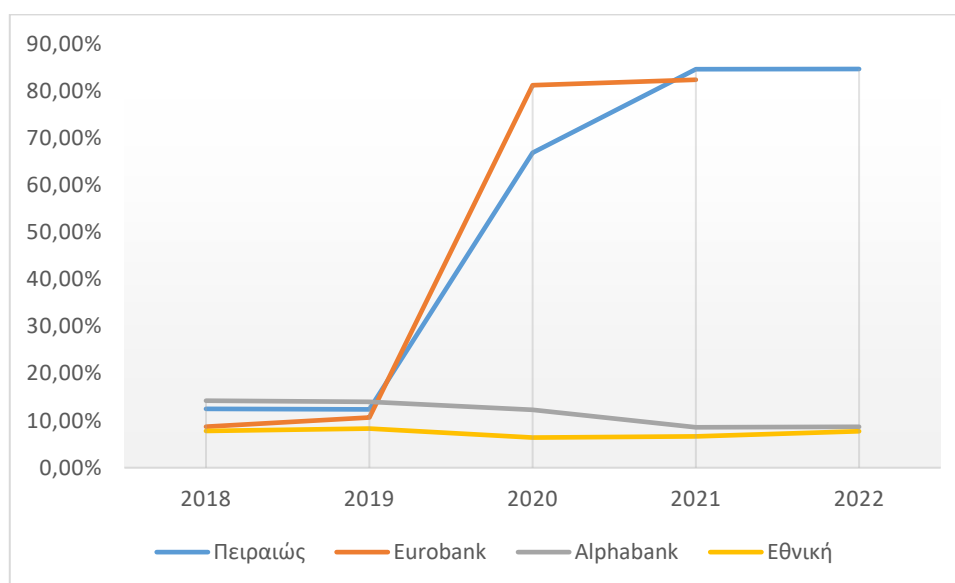
Γράφημα 9. Δείκτες Απομείωση + Προβλέψεις / Σύνολο Ενεργητικού των Τραπεζών (2018-2022)

Για την τράπεζα Πειραιώς παρατηρούμε ότι η κρίση της πανδημίας αύξησε πολύ τον δείκτη της φτάνοντας το 2021 στο 48,75 % .Αυτό σημαίνει αύξηση των μη εξυπηρετούμενων δανείων , δηλαδή δυσκολία στην αποπληρωμή των δανείων .Το 2022 έπεσε κάτω από την μονάδα ,θετική εξέλιξη για το ενεργητικό της . Η Εθνική Τράπεζα και η Alpha Bank κράτησαν τους δείκτες κατά την διάρκεια της πενταετίας γύρω από την μονάδα , πράγμα που σημαίνει σταθερή πορεία και διατήρηση καλής ποιότητας ενεργητικού .Η Eurobank είχε καλούς δείκτες το 2018 και 2019, όμως το 2020 η μείωση ήταν τεράστια .

5.5. Δείκτες Ιδίων Κεφαλαίων / Σύνολο Ενεργητικού

Πίνακας 13. Δείκτες Ιδίων Κεφαλαίων / Σύνολο Ενεργητικού των Τραπεζών (2018-2022)

Έτος/Τράπεζα	2018	2019	2020	2021	2022
Πειραιώς	12,50%	12,38%	66,84%	84,61%	84,64%
Eurobank	8,71%	10,68%	81,23%	82,36%	-
Alpha Bank	14,23%	13,98%	12,31%	8,58%	8,67%
Εθνική	7,82%	8,31%	6,40%	6,67%	7,76%

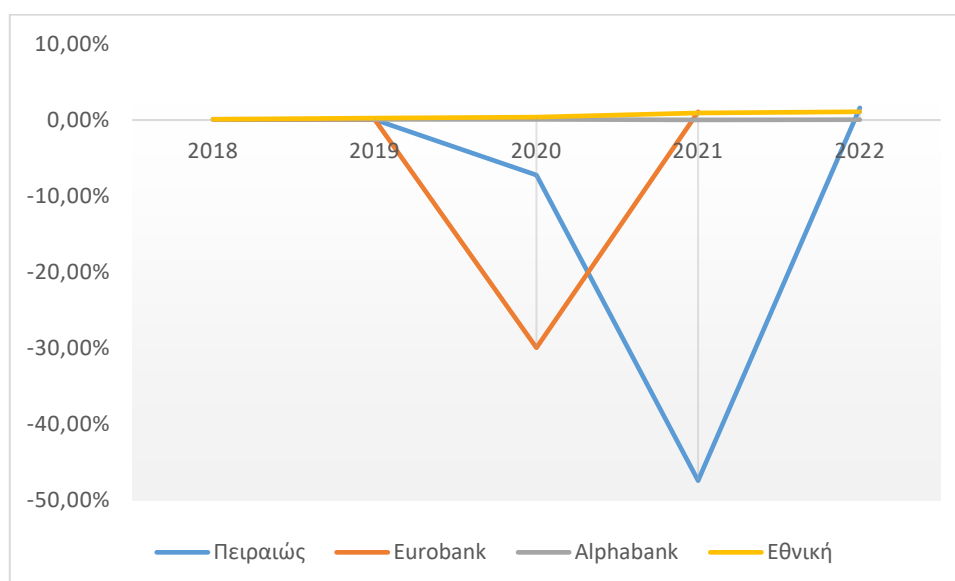
Γράφημα 10. Δείκτες Ιδίων Κεφαλαίων / Σύνολο Ενεργητικού των Τραπεζών (2018-2022)

Η τράπεζα Πειραιώς και η Eurobank κατά την διάρκεια της πενταετίας είχαν κοινή πορεία με σημαντική αύξηση του δείκτη την περίοδο 2020 έως 2022 .Ουσιαστικά με τους υψηλούς δείκτες καταλαβαίνουμε ότι υπήρξε μεγάλη ευημερία ρευστότητας και μικρή πιθανότητα των δύο τραπεζών δυσκολίας εξόφλησης των υποχρεώσεών τους . Αντίστοιχα η Alpha Bank και η Εθνική είχαν κοινή πορεία αφού ξεκίνησαν με πιο υψηλούς δείκτες οι οποίοι ελαττώθηκαν έως το 2022 .Χαμηλοί δείκτες επιδεικνύουν επικίνδυνη κατάσταση και πιθανό κίνδυνο ζημιών .

5.6. Δείκτες ROA

Πίνακας 14.Δείκτες ROA των Τραπεζών (2018-2022)

Έτος/Τράπεζα	2018	2019	2020	2021	2022
Πειραιώς	0,08%	0,04%	-7,23%	-47,39%	1,60%
Eurobank	0,07%	0,06%	-29,93%	1,09%	-
Alpha Bank	0,11%	0,09%	0,08%	0,02%	0,06%
Εθνική	0,10%	0,25%	0,39%	0,93%	1,09%

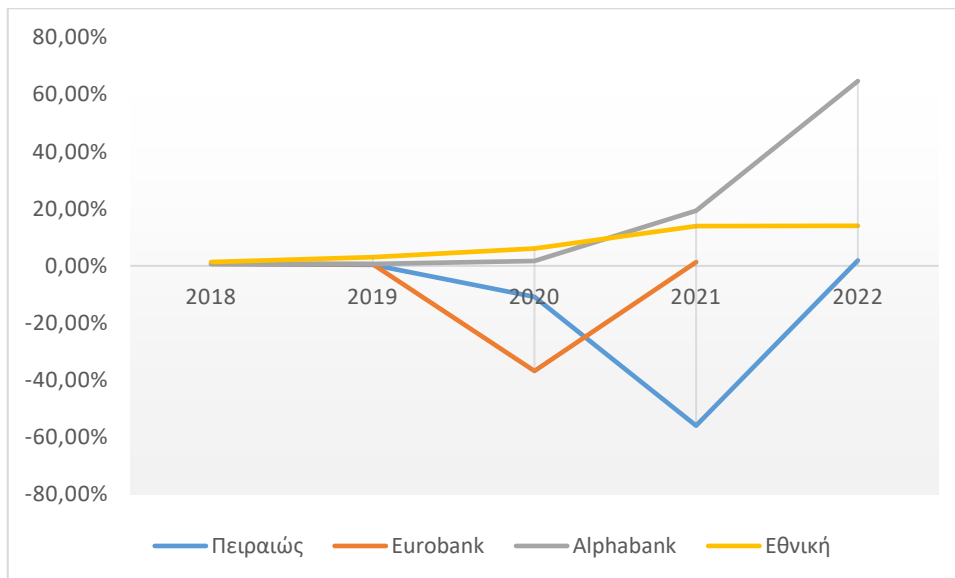
Γράφημα 11. Δείκτες ROA των Τραπεζών (2018-2022)

Η Alpha Bank και η Εθνική παρουσιάζουν μια σταθερότητα στον αριθμοδείκτη ROA ,πράγμα το οποίο αντικατοπτρίζει σταθερότητα στην κερδοφορία τους από το 2018 έως το 2022.Τα αρνητικά ποσοστά του αριθμοδείκτη το 2020 και το 2021 για την τράπεζα Πειραιώς σημαίνουν ζημίες για την τράπεζα .Ζημίες στην κερδοφορία έχει επίσης η Eurobank το 2020 στο ζενίθ της πανδημίας .

5.6.1. Δείκτες ROE

Πίνακας 15.Δείκτες ROE των Τραπεζών (2018-2022)

Έτος/Τράπεζα	2018	2019	2020	2021	2022
Πειραιώς	0,68%	0,36%	-10,82%	-56,00%	1,88%
Eurobank	0,75%	0,53%	-36,85%	1,32%	-
Alpha Bank	0,80%	0,68%	1,72%	19,35%	64,76%
Εθνική	1,34%	3,02%	6,03%	13,97%	14,04%

Γράφημα 12. Δείκτες ROE των Τραπεζών (2018-2022)

Σχετικά με την τράπεζα Πειραιώς οι δείκτες παρουσιάζουν υψηλά αρνητικά ποσοστά το 2020 και το 2021, όπως και στην Eurobank παρατηρούμε το ίδιο γεγονός το 2020. Οι αρνητικές τιμές σημαίνουν μείωση των κερδών των τραπεζών και κίνδυνο μη άντλησης κεφαλαίων. Υψηλότερα αρνητικά ποσοστά θεωρούνται μεγάλο πλήγμα για τις τράπεζες και επιρροή στην κερδοφορία τους. Η Alpha Bank και η Εθνική παρουσιάζουν αύξηση του ποσοστιαίου δείκτη τους κατά την πάροδο της πενταετίας, θετική εξέλιξη για την κερδοφορία των τραπεζών αυτών.

5.7. Αποτελέσματα

Από την παραπάνω ανάλυση προκύπτουν κάποια συμπεράσματα. Από τις αρχές του 2020 έως τις αρχές του 2021 παρατηρείται μια διακύμανση των περισσότερων δεικτών χωρίς σημαντικές αποκλίσεις. Αντιθέτως στο δεύτερο τρίμηνο του 2021 οι δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας, ρευστότητας και κερδοφορίας δείχνουν σημάδια χειροτέρευσης, αν και διορθώνονται ελαφρώς έως το τέλος του ίδιου έτους. Τα παραπάνω υπογραμμίζουν το γεγονός ότι οι **ελληνικές τράπεζες** συνεχίζουν να **βρίσκονται σε μια μεταβατική φάση** μεταβολής του επιχειρηματικού

τους υποδείγματος. Παρόλο που έχουν επιτύχει τη μείωση των ΜΕΔ, η επίδοση αυτή δεν έχει ακόμη εκφραστεί σε όρους κερδοφορίας.

5.8. Μελλοντικά βήματα των ελληνικών τραπεζών

Οι ελληνικές τράπεζες οφείλουν να συνεχίσουν να δίνουν προτεραιότητα στην κεφαλαιακή τους επάρκεια και ρευστότητα δεδομένης της παρούσας οικονομικής αβεβαιότητας σε διεθνές επίπεδο και των επιπτώσεών της στην ελληνική οικονομία. Ακόμα θα πρέπει να κάνουν περισσότερα σχετικά με τη χορήγηση πιστώσεων στην ιδιωτική οικονομία, καθώς η μείωση των ΜΕΔ δεν φαίνεται να έχει υποκατασταθεί πλήρως από νέες χρηματοδοτήσεις. Τέλος, ο συνδυασμός πιστωτικής επέκτασης και παράλληλα η διατήρηση ικανοποιητικών επιπέδων κεφαλαιακής επάρκειας και ρευστότητας, μπορούν να βελτιώσουν μακροπρόθεσμα την κερδοφορία αυξάνοντας τα έσοδα και μειώνοντας τον κίνδυνο και τα έξοδα χρηματοδότησης .

6.Κεφάλαιο 6: Συμπεράσματα

Η πανδημία του κορονοϊού (COVID-19) η οποία ξέσπασε το 2019 και εξαπλώθηκε σε ολόκληρο τον πλανήτη , έφερε τους ανθρώπους από όλες τις ηπείρους αντιμέτωπους με ένα πρωτόγνωρο φαινόμενο . Η κρίση αυτή έπληξε σημαντικά τον τομέα της υγείας αλλά και τον τομέα της οικονομίας. Υπήρξε μια παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση η οποία επηρέασε τα νοικοκυριά , τις επιχειρήσεις ,την βιομηχανία και τις τράπεζες .Η παρούσα εργασία εστίασε στις επιπτώσεις της πανδημίας στην οικονομία σε επιλεγμένο επίπεδο χωρών και έδωσε έμφαση στο πως επηρεάστηκε η Ελληνική Οικονομία .Αναλυθήκαν τα μέτρα στήριξης των κυβερνήσεων της Κίνας, των ΗΠΑ , της ΕΕ και συγκεκριμένα της Ελλάδας για τις οικονομίες τους. Επίσης έγινε αναφορά για το πως μεταβλήθηκε το ευρωπαϊκό ΑΕΠ από το 2019 και τι άλλαξε μέχρι το 2022.Στο δεύτερο κεφάλαιο η παρούσα εργασία εστιάζει στο τραπεζικό σύστημα σε επίπεδο χωρών και στα μέτρα στήριξης των κεντρικών τραπεζών .Η αύξηση των μη εξυπηρετούμενων δανείων ήταν αναμενόμενη με την κρίση της πανδημίας αλλά συγκεκριμένες χώρες όπως η Ελλάδα και η Ιταλία αντιμετώπισαν την κατάσταση αποτελεσματικά . Πραγματοποιείται σύγκριση της ελληνικής οικονομίας (ΑΕΠ ,Ανεργία ,Μη εξυπηρετούμενα Δάνεια ,Εισαγωγές ,Εξαγωγές ,Επενδύσεις) στην χρηματοοικονομική κρίση του 2008 έως και σήμερα .

Παρατηρείται ότι η ελληνική οικονομία ήταν σε χειρότερη θέση στην χρηματοπιστωτική κρίση του 2008, ανέκαμψε σε ένα επίπεδο από το 2016 έως το 2019 και στη συνέχεια επηρεάστηκε από την κρίση της πανδημίας αλλά δεν επήλθαν τραγικές αλλαγές στις τιμές . Οι τράπεζες επηρεάστηκαν ιδιαίτερα από την οικονομική κρίση του 2008 και μετά από τις τρεις ανακεφαλαιοποιήσεις κατά τα τελευταία χρόνια η ανάκαμψη του ελληνικού τραπεζικού συστήματος βρίσκονταν σε κομβικό σημείο. Παρά το ξέσπασμα της πανδημίας το ποσοστό των μη εξυπηρετούμενων δανείων των ελληνικών τραπεζών μειωνόταν ανά έτος όπως και το ποσοστό των καταθέσεων εμφάνισε ανοδική πορεία .Σε αυτό το γεγονός έπαιξε ρόλο το καλό επίπεδο ρευστότητας των ελληνικών τραπεζών ,τα αποθεματικά αλλά και τα κρατικά προγράμματα που βοήθησαν στην ισορροπία της ελληνικής οικονομίας .Στα τελευταία κεφάλαια της εργασίας γίνεται εστίαση στα οικονομικά στοιχεία των τεσσάρων συστημικών ελληνικών τραπεζών . Σύμφωνα με τα στοιχεία πραγματοποιήθηκε υπολογισμός των βασικών αριθμοδεικτών των τραπεζών (ρευστότητας ,κεφαλαιακής επάρκειας και αποδοτικότητας) για να μελετηθεί και να αναλυθεί τι πραγματικά έγινε στον ελληνικό τραπεζικό κλάδο με την έναρξη της κρίσης του κορονοϊού από το 2018 έως το 2022 .Τέλος , με αυτήν την ανάλυση καταλήγουμε

στο συμπέρασμα ότι ο ελληνικός τραπεζικός τομέας πλήγηκε από την πανδημία αλλά δεν υπήρξε μεγάλη ύφεση ώστε η κατάσταση να ήταν μη αντιστρέψιμη και μη ελεγχόμενη .Η σωστή διαχείριση της κυβέρνησης σε συνεργασία με την ΕΕ καθώς και τα αποθεματικά των τραπεζών σε συνδυασμό με τις κρατικές εγγυήσεις έφεραν την κατάσταση εν έτει 2022 σε ικανοποιητικά επίπεδα για όλες τις τράπεζες . Οι τράπεζες συνεχίζουν μέχρι και σήμερα να είναι σε μια μεταβατική κατάσταση , για την οποία θα πρέπει να εργάζονται συνεχώς για να φτάσουν στα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα κερδοφορίας , αποδοτικότητας ,ρευστότητας και κεφαλαιακής επάρκειας .

Βιβλιογραφία

- Αποστόλου Α. (2015) *Ανάλυση Λογιστικών – Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων*, Αθήνα :Δράση Κάλλιπος
- Γεωργόπουλος Α. (2014) *Ανάλυση Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων*, Αθήνα : Μπένου
- Νικολόπουλος Σ. (2022),*Ανάλυση Αριθμοδεικτών Ανάλυση Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων*, Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής
- Χριστόπουλος Α. ,Ντόκας Ι. (2012),*Θέματα Τραπεζικής και Χρηματοοικονομικής Θεωρίας*, Αθήνα: Κριτική

Ηλεκτρονική Βιβλιογραφία

- Εθνική Τράπεζα
(<https://www.nbg.gr/el/omilos/enimerwsi-ependutwn/oikonomikes-katastaseis-etisies-endiameses>)
- Ελληνική Ένωση Τραπεζών , Ημερομηνία Πρόσβασης της Ιστοσελίδας 12 /11/2022
(<https://www.hba.gr/>)
- Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ,(2020),*ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΥΠΟΥ Φρανκφούρτη* , Ημερομηνία Πρόσβασης της Ιστοσελίδας 04/04/2023,(<https://www.ecb.europa.eu/press/pressconf/2020/html/ecb.is200312~f857a21b6c.el.html>)

- Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, *Τι είναι πληθωρισμός;*, Ημερομηνία Πρόσβασης της Ιστοσελίδας 29/12/2022, (https://www.ecb.europa.eu/ecb/educational/explainers/tell-me-more/html/what_is_inflation.el.html)
- Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο , (2022) ,*Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα* , Ημερομηνία Πρόσβασης της Ιστοσελίδας 20/12/2022, (<https://www.europarl.europa.eu/factsheets/el/sheet/13/%CE%B5%CF%85%CF%81%CF%89%CF%80%CE%B1%CE%B9%CE%BA%CE%B7-%CE%BA%CE%B5%CE%BD%CF%84%CF%81%CE%B9%CE%BA%CE%B7-%CF%84%CF%81%CE%B1%CF%80%CE%B5%CE%B6%CE%B1-%CE%B5%CE%BA%CF%84->)
- Λιαργκόβας Π. ,(2022), *Οι Επιπτώσεις της Πανδημίας της COVID-19 στις Ελληνικές Τράπεζες* , Ημερομηνία Πρόσβασης της Ιστοσελίδας 20/04/2023, (<https://www.insider.gr/epiheiriseis/215505/kepe-oi-epiptoseis-tis-pandimias-tis-covid-19-stis-ellinikes-trapezes>)
- Μάραντος Χ. (2018) , *Δείκτες Κεφαλαιακής Επάρκειας και Εποπτικά Ίδια Κεφάλαια Τράπεζων*, Ημερομηνία Πρόσβασης της Ιστοσελίδας 20/02/2023, (<https://geopolitics.iisca.eu/2018/06/12/%ce%b4%ce%b5%ce%b9%ce%ba%cf%84%ce%b5%cf%83-%ce%ba%ce%b5%cf%86%ce%b1%ce%bb%ce%b1%ce%b9%ce%b1%ce%ba%ce%b7%cf%83-%ce%b5%cf%80%ce%b1%cf%81%ce%ba%ce%b5%ce%b9%ce%b1%cf%83-%ce%ba%ce%b1%ce%b9-%ce%b5%cf%80/?fbclid=IwAR3FYns7TXK6YE>)
- Οικονομικά της Καθημερινότητας, *Τραπεζικό Σύστημα* , Ημερομηνία Πρόσβασης της Ιστοσελίδας 02/02/2023, (<https://www.dailyeconomics.gr/oikonomikoi-oroi/trapeziko-systhma>)
- Παπαδογιάννης Γ. ,(2022) ,*Τράπεζες -Πως το θουνό των μη εξυπηρετούμενων δανείων έγινε λοφάκι* ,Ημερομηνία Πρόσβασης της Ιστοσελίδας 12/04/2023, (https://www.businessdaily.gr/oikonomia/55666_trapezes-pos-boyno-ton-mi-exypiretoymenon-daneion-egine-lofaki#:~:text=%CE%A4%CE%BF%20%CF%80%CE%BF%CF%83%CE%20%CE%B1%CF%8

[0%CF%8C,%CE%B8%CE%B1%20%CE%B4%CE%B9%CE%B1%CE%BC%CE%BF%CF%81%CF%86%CF%89%CE%B8%CE%B5%CE%AF%20%CE%BA%CE%BF%CE%BD%CF%84%CE%AC%20%CF%83%CF%84%CE%BF%2010%25 \)](https://www.moneyreview.gr/business-and-finance/business/46361/npls-logo-covid-19-giati-aisiodoxoyn-kyvernisi-kai-trapezes/)

- Τζώρτζη Ε., (2021) , *NPLs λόγω Covid-19: Γιατί αισιοδοξούν κυβέρνηση και τράπεζες* , Ημερομηνία Πρόσβασης της Ιστοσελίδας 15/04/2023,(<https://www.moneyreview.gr/business-and-finance/business/46361/npls-logo-covid-19-giati-aisiodoxoyn-kyvernisi-kai-trapezes/>)
- Τράπεζα Πειραιώς
(<https://www.piraeusholdings.gr/el/investors/financials/financial-statements>)
- Τράπεζα της Ελλάδος - Εξέλιξη Δανείων και Καθυστερήσεων
(<https://www.bankofgreece.gr/statistika/ekseliksh-daneiwn-kai-kathysterhsewn>)
- Τράπεζα της Ελλάδος - Τραπεζικές Καταθέσεις
(<https://www.bankofgreece.gr/statistika/nomismatikh-kai-trapezikh-statistiki/katatheseis-twn-pistwtikwn-idrymatwn>)
- Φασιανός Α. ,(2021), *Πανδημία και Ανεργία: Πού βρισκόμαστε και ποιες είναι οι προκλήσεις*, Ημερομηνία Πρόσβασης της Ιστοσελίδας 08/12/2022 , (<https://www.capital.gr/me-apopsi/3526470/pandimia-kai-anergia-pou-briskomaste-kai-poies-einai-oi-prokliseis/>)
- Alpha bank
(<https://www.alpha.gr/el/omilos/enimerosi-ependuton/oikonomika-stoixeia/oikonomikes-katastaseis-trapezis-kai-omilou>)
- Athens Voice ,(2020)*Διεθνείς αγορές: Σε επίπεδο ρεκόρ πλησίασαν οι τιμές των μετοχών*, Ημερομηνία Πρόσβασης της Ιστοσελίδας 07/12/2022,(<https://www.athensvoice.gr/epikairoτητα/politiki-oikonomia/690700/diethneis-agores-se-epipedo-rekor-oi-times-ton-metohon/>)

- Colombatto E. (2022), *How long will high inflation last?*, Ημερομηνία Πρόσβασης της Ιστοσελίδας 09/12/2022, (<https://www.gisreportsonline.com/r/inflation-us-europe/>)
- Dey D. , Fanti G. , Heuer D., Landsbert V., Rubinoff J. , Scebba F. ,(2022) , *European NPLs: The journey from COVID-19 to Ukraine* , Ημερομηνία Πρόσβασης της Ιστοσελίδας 01/12/2022,(<https://www.whitecase.com/insight-our-thinking/european-npls-journey-covid-19-ukraine>)
- Eurobank
(<https://www.eurobankholdings.gr/el/enimerosi-ependuton/oikonomika-apotelesmata?pg=7>)
- European Commission, *Non-performing loans (NPLs)* , Ημερομηνία Πρόσβασης της Ιστοσελίδας 12 /03 /2023 , (https://finance.ec.europa.eu/banking-and-banking-union/non-performing-loans-npls_en#:~:text=Non%2Dperforming%20loans%2C%20or%20%E2%80%9C,crisis%20and%20the%20subsequent%20recessions)
- European Investment Bank ,(2021) , *Germany: EIB Group and Deutsche Bank join forces to support small and medium-sized companies during the COVID-19 crisis* , Ημερομηνία Πρόσβασης της Ιστοσελίδας 07/01/2023 ,(<https://www.eib.org/en/press/all/2021-442-germany-eib-group-and-deutsche-bank-join-forces-to-support-small-and-medium-sized-companies-during-the-covid-19-crisis>)
- Grajewski M. ,(2022) , *Inflation in the wake of coronavirus and war*, Ημερομηνία Πρόσβασης στην ιστοσελίδα στις 02/04/2023
([https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2022/729336/EPRS_BRI\(2022\)_729336_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2022/729336/EPRS_BRI(2022)_729336_EN.pdf))

- International Finance , (2022) ,*Impact of Covid-19 on the European Union Economy*,
Ημερομηνία Πρόσβασης της Ιστοσελίδας 06/11/2022,
(<https://internationalfinance.com/impact-covid-european-union-economy/>)
- OECD (2021) ,*The COVID-19 crisis and banking system resilience Simulation of losses on non-performing loans and policy implications*, 1-52 , Ημερομηνία Πρόσβασης της Ιστοσελίδας 12/03/2023 (<https://www.oecd.org/finance/financial-markets/>)
- Wikipedia ,*Economic impact of the COVID-19 pandemic in the United States* ,
Ημερομηνία Πρόσβασης της Ιστοσελίδας 01/03/2023
(https://en.wikipedia.org/wiki/Economic_impact_of_the_COVID-19_pandemic_in_the_United_States)
- Wikipedia, *Πληθωρισμός*, Ημερομηνία Πρόσβασης της Ιστοσελίδας
05/03/2023, (<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A0%CE%BB%CE%B7%CE%B8%CF%89%CF%81%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82#:~:text=%CE%A0%CE%BB%CE%B7%CE%B8%CF%89%CF%81%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82%20%CE%B5%CE%AF%CE%BD%CE%B1%CE%B9%20%CE%B7%20%CF%83%CF%85%CE%BD%CE%B5%CF%87%CE%AE%CF%82%20%CE%B1%CF%8D%CE%BE%CE%B7%CF%83%CE%B7,%CE%B5%CE%AF%CE%BD%CE%B1%CE%B9%20%CE%B7%20%CE%BC%CE%B5%CF%84%CE%B1%CE%B2%CE%BF%CE%BB%CE%AE%20%CF%84%CF%89%CE%BD%20%CF%84%CE%B9%CE%BC%CF%8E%CE%BD.>)